

Biblioteca
Regională
deosebită

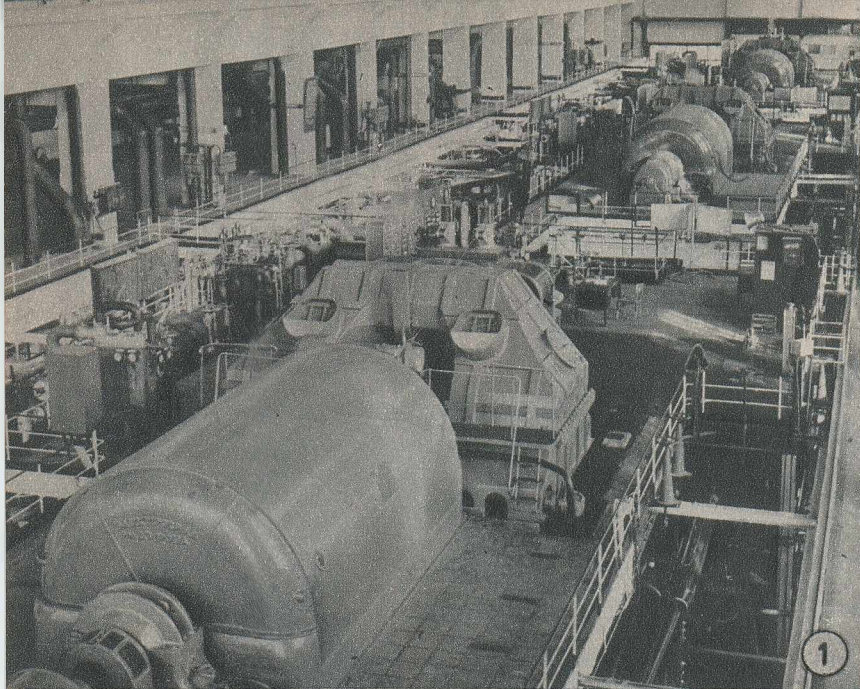
Proletari din toate țările, uniți-vă!

FLACARA

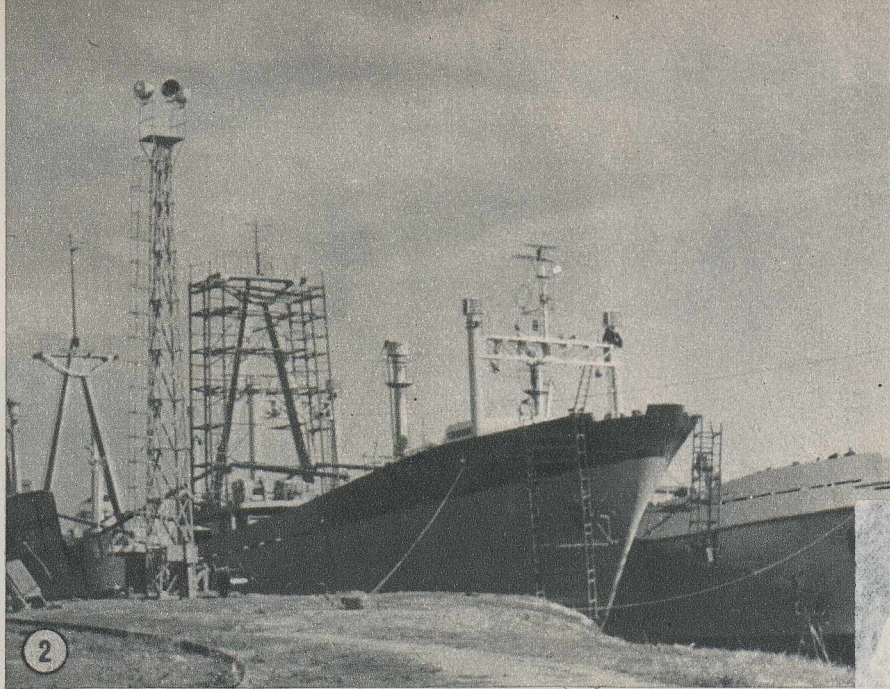
Nr. 5 (401) - 2 februarie 1963

Muncitoarea fruntașă Ștefania Andrei, de la Filatura românească de bumbac.
Fotografie de Elena GHERA

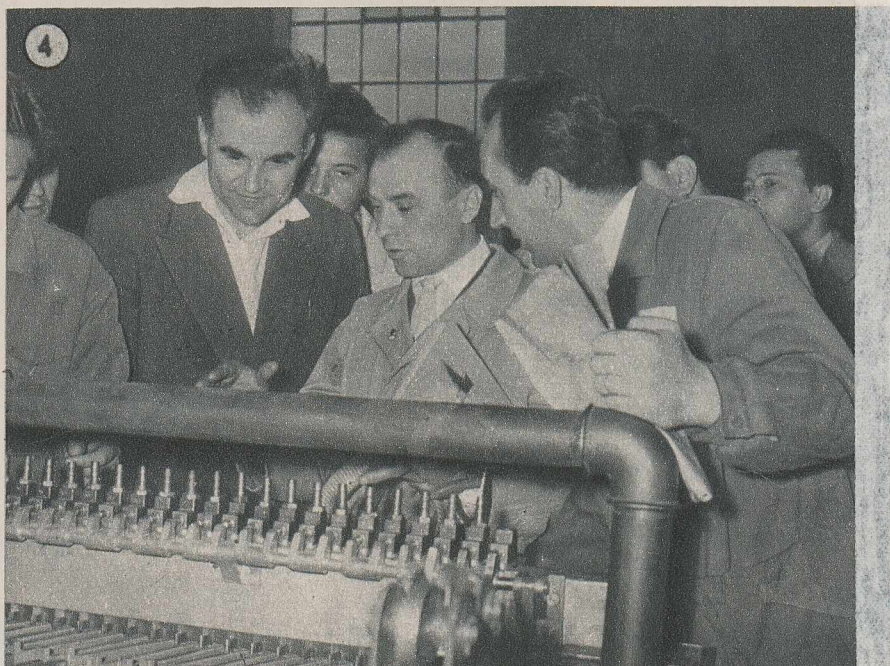
1

2

3

4

SUB SEMNUL PRIETENIEI FRĂȚEȘTI

Se împlinesc 15 ani de la încheierea Tratatului de prietenie, colaborare și asistență mutuală dintre Republica Populară Română și Uniunea Republicilor Sovietice Socialiste. Acest tratat, care marchează o dată de seamă în istoria relațiilor frățești dintre țara noastră și Uniunea Sovietică, se întemeiază pe principiul egalității depline în drepturi și întrajutorării frățești, este un model de aplicare a învățăturilor leniniste cu privire la relațiile dintre state în care puterea se află în mâinile celor ce muncesc. An de an colaborarea cu Uniunea Sovietică s-a dezvoltat; acorduri comerciale, de cooperare economică și tehnic-științifică, de schimburi culturale au creat cadrul unei conlucrări bogate și multilaterale. Poporul nostru acordă cea mai înaltă prețuire ajutorului frățesc primit din partea Uniunii Sovietice care, îndreptat în mod constant către direcțiile-cheie ale construirii noii orînduirii, ne ajută în rezolvarea problemelor dezvoltării bazelor tehnico-materiale a socialismului, ale ridicării țării noastre la nivelul țărilor celor mai avansate.

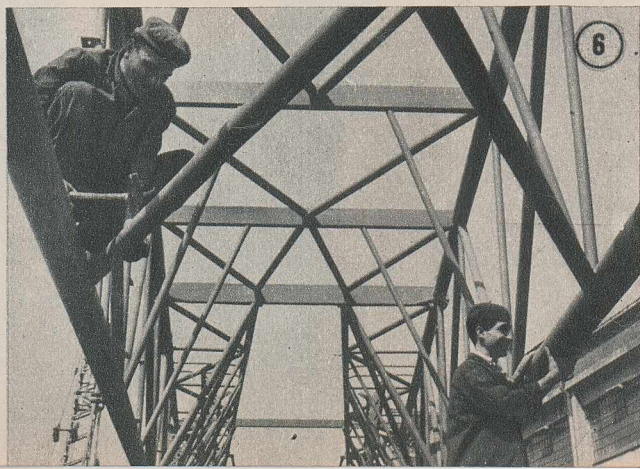
Uniunea Sovietică, Republica Populară Română și celelalte țări socialiste militează cu toată hotărârea pentru pace, pentru triumful principiilor coexistenței pașnice în relațiile dintre state, pentru rezolvarea tuturor litigiilor pe calea tratativelor, pentru dezarmare generală și totală. Cheiașia principală a succesului acestei lupte nobile pe care o duc țările socialiste o constituie unitatea lor indisolubilă, prietenia lor.

„Piatra unghiulară a întregii activități a Republicii Populare Române pe plan internațional este politica de prietenie, alianță și colaborare frățească cu Uniunea Sovietică și cu celelalte țări socialiste...” — a spus tovarășul Gheorghe Gheorghiu-Dej, cu prilejul celei de-a 15-a aniversări a R.P.R., exprimînd nu numai un principiu al politicii noastre de stat, ci și voința întregului nostru popor, sentimentele pe care le nutrim față de poporul frate sovietic, de care sîntem legați pe veci în lupta pentru îndeplinirea celor mai înalte idealuri ale omenirii: victoria păcii și comunismului în lumea întreagă.

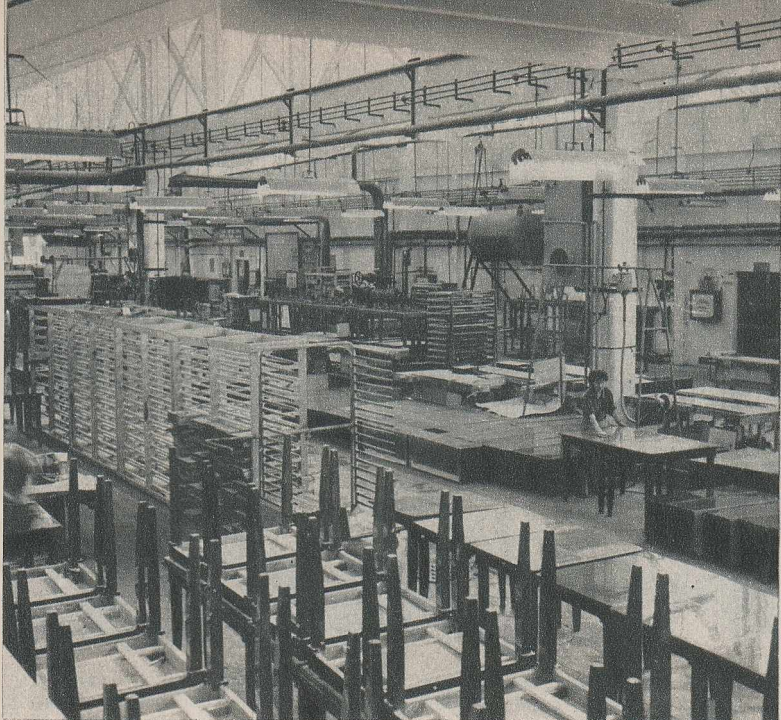
1. Termocentrala Paroșeni din Valea Jiului, utilată cu mașini și instalații din Uniunea Sovietică. 2. În cadrul schimburilor comerciale țara noastră livrează, printre altele, Uniunii Sovietice, nave de diferite tonaje construite la șantierul naval din Galați. 3. O întâlnire emoționantă între muncitorii de la uzinele „23 August” și membrii unei delegații a Sovietului Suprem al U.R.S.S. 4. Strungarul Boris Sergheev, șeful unei brigăzi de muncă comunistă de la Uzinele de rulmenți nr. 1 din Moscova, împărtășește din experiența sa muncitorilor de la uzinele „Semănătoarea” din București. 5. O întâlnire prietenească la București între purtătorii cravatei roșii: pionierii români și sovietici. 6. Produsele uzinelor de utilaj petrolier „1 Mai” din Ploiești sînt apreciate de sondorii sovietici pentru calitățile lor tehnice.

5

6

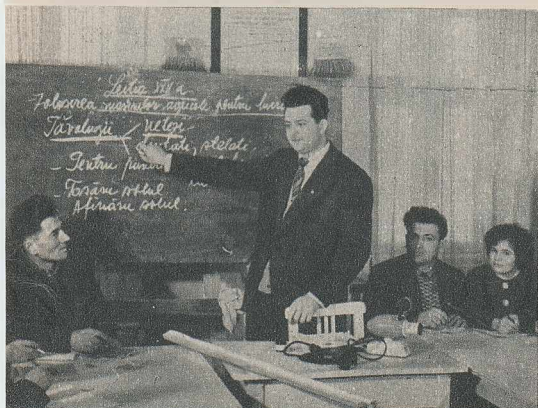

Colectivul fabricii de mobilă din Iași și-a propus ca în 1963 să livreze oamenilor muncii produse cu care să fie mobilate 11.000 de locuințe. Printre aceste produse vor figura o seamă de modele expuse la cel de-al IV-lea Pavilion de mostre (garnitura de hol „Minima“, sufrageria „Ileana“ ș.a.), care au fost omologate și au trecut la producția de serie.

fotocronica FLACARII

Ca și alți artiști plastici, muzicanti, poeți din țara noastră, sculptorul Andrei Ostap își închină una din lucrările sale eroicelor lupte ale celerștilor din februarie 1933. Iată-l în fotografie, consultându-l, în legătură cu lucrarea sa, pe maestrul Stancu Ion de la uzinele „Grivița roșie“, fost participant la grevele din 1933.

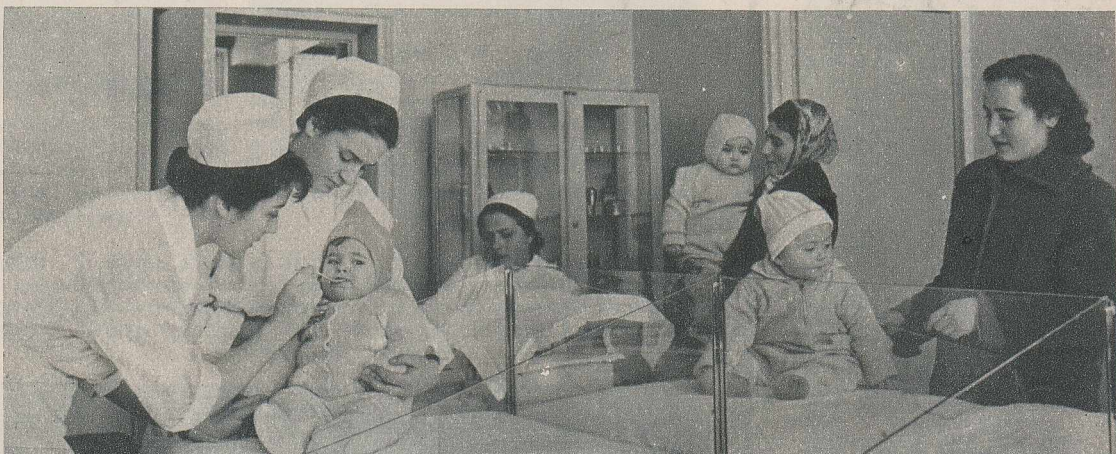

Pentru a treia oară consecutiv ales președinte al G.A.C. din Becicherecul Mic, regiunea Timișoara, de adunarea generală a colectivștilor, inginerul agronom Mircea Neagu a fost propus acum candidat al F.D.P. pentru alegerile de deputați în statul popular al comunei, care vor avea loc la 3 martie a.c.

Consiliul de conducere al G.A.C. din Surdila-Greci, regiunea Galați, discută măsurile ce trebuie luate pentru îndeplinirea angajamentului adunării generale a colectivștilor de a spori producția la cultura mazăre cu 5 pînă la 6%, folosind pe scară largă îngrășămintele.

Peste 200 de locuințe noi și-au construit colectivștii din Hălchiu, regiunea Brașov, în ultimii ani, ca rezultat direct al ridicării nivelului lor de viață.

În întreaga țară se desfășoară acțiunea de vaccinare antipoliomielitică. Fotografia noastră înfățișează un asemenea moment la dispensarul Pescăruș din noul cartier Balta Albă din București.

Colectivștii din bazinul legumicol al Capitalei, brigadierii și tehnicienii legumicoli urmează în prezent o serie de lecții teoretice și practice organizate de Institutul de cercetări hortiviticele. Iată un grup de cursanți la o lecție practică în serele legumicole ale institutului.

GHEMUL DE VIPERE

de

Florica ŞELMARU

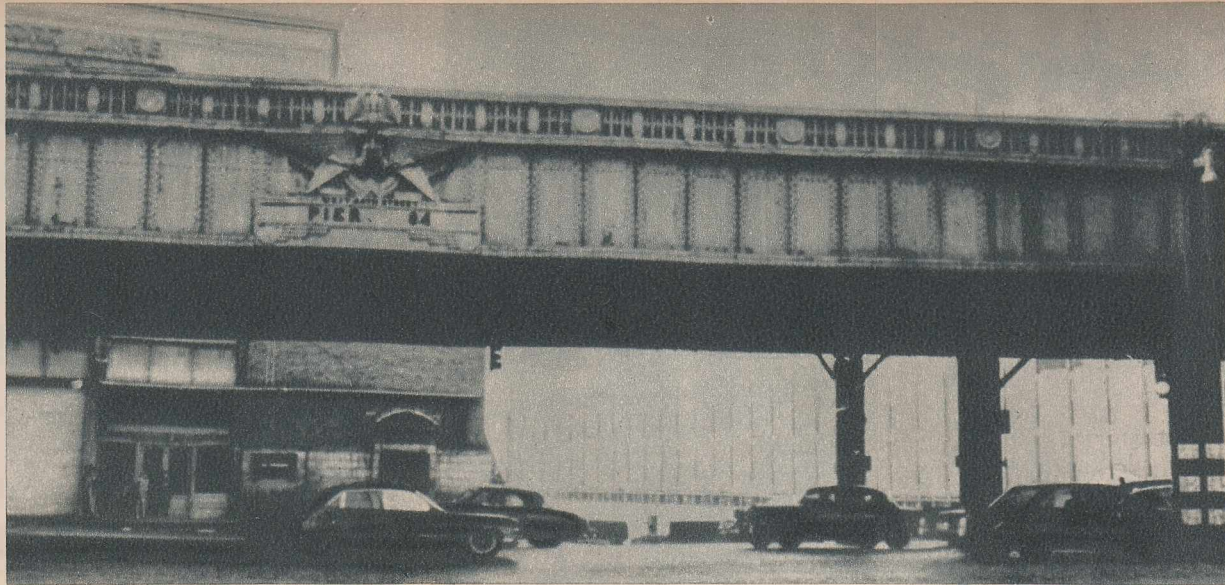
Titlul de mai sus este acela al unui roman al lui François Mauriac. Burghez prin naștere, prin formație, prin gândire, catolic militant, Mauriac a fost deseori „trădat” de ascuțimea observațiilor sale, de forța realității a talentului său. „Ghemul de vipere” este imaginea în care a sintetizat adevăratele relații — interese sordide, orgolii rivali, animozități lipsite de scrupul — dintre membrii unei respectabile familii din „buna societate”.

Ce e valabil pentru relațiile de familie în lumea capitalistă e cu atât mai valabil pentru relațiile de ordinul vieții publice — naționale și internaționale din aceeași lume. „Ghemul de vipere” mi-a revenit în minte urmărind evoluția controverselor interatlantice. „Pactul” americano-englez de la Neseau, conferința de presă din 14 ianuarie a generalului De Gaulle și poziția franceză în tratativele de la Bruxelles au ridicat mereu tonul dezbaterii, astfel încât, în momentul de față, între Washington și Paris indeosebi, dialogul se poartă pe un plan care nu mai e acela al schimbului de păreri, nici măcar al polemicii academice. Și dacă oficialitățile se arată — nu totdeauna — mai grijulii în această privință, presa dă frâu recriminărilor.

În „New York Times” de pildă, James Reston scrie: „În capitala S.U.A. se înregistrează o furie nestăvilnică față de președintele De Gaulle al Franței, deoarece la Washington se persistă să se creadă în două iluzii populare neîntemeiate. Prima iluzie este aceea că De Gaulle este „logic” deoarece este francez, iar a doua iluzie este aceea că De Gaulle acționează în conformitate cu afirmațiile pe care le face”. Cu aceeași ironie, Reston se referă la cartea lui De Gaulle „Tăgășii săbiei”, pentru a aminti că actualul președinte al Franței a scris odată: „nimic nu întărește autoritatea în măsura în care o face tăcerea”. După ironie — și în concluzia articolului — amenințarea: „Între timp sarcina nu este aceea de a ne concentra asupra lui De Gaulle, ci asupra lui Adenauer, Schröder și Erhard la Bonn și asupra liderilor celorlalte țări din Piața Comună, căci dacă De Gaulle nu-l poate determina să se unească, el se va izola mai degrabă pe sine decât pe englezi”.

Cîteva zile mai tîrziu, starul parizian „Combat” declară „nou și aproape revoluționar” faptul că „De Gaulle pune la îndoielă în mod public cuvîntul Casei Albe, al Congresului și al poporului american”. „În felul acesta — adaugă ziarul — el introduce un element neprevăzut în alianța atlantică și imprimă o orientare deosebită construcției europene”. În prealabil, autorul articolului găsește prilejul de a aminti: „În 1914 și 1939, Franța și Anglia au intrat singure în război. A trebuit să se aștepte trei ani pînă la prima intervenție americană pe continent... Cit privește cea de-a doua intervenție, în decembrie 1941, Roosevelt a hotărît-o în urma înfringerii de la Pearl Harbour. Adică doi ani și jumătate după declanșarea celui de-al doilea conflict mondial”. Iar către sfîrșitul articolului, prilejul de a insinua: „... Statele Unite au interes să ajungă la o înțelegere, cel puțin parțială, cu De Gaulle — deoarece, în tratativele lor cu rușii, au nevoie să prezinte un front occidental unit”.

În fond, este vorba de eforturile tandemului americano-britanic de a torpila „axa Bonn-Paris”. „Ghemul de vipere” se agită în jurul rolului preponderant în N.A.T.O.

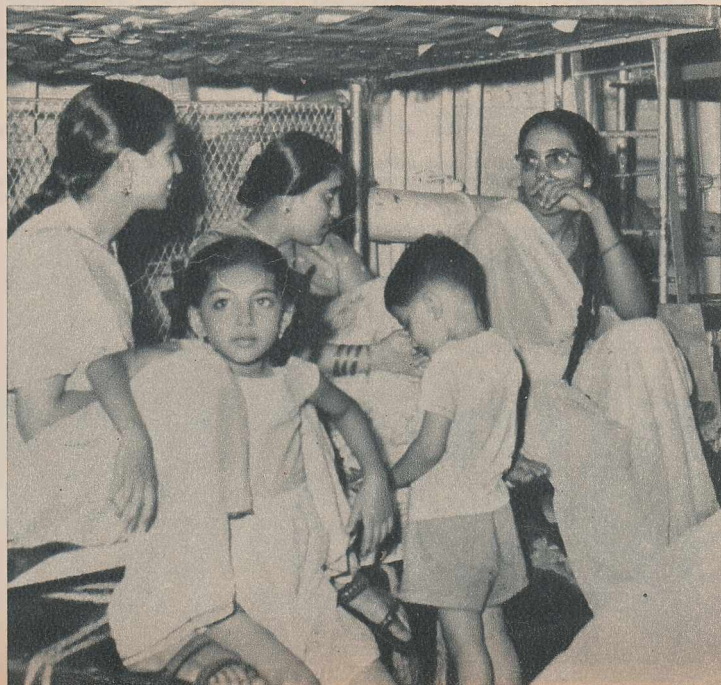

Fotocronica FLACARII

În semn de protest împotriva condițiilor cu totul necorespunzătoare în care sînt nevoiți să învețe, elevii școlii „Giovanni Pascoli” din cartierul Corviale din capitala Italiei au declarat grevă și au organizat o manifestație prin care au chemat pe locuitorii cartierului să se alăture acțiunii lor pentru obținerea unui local nou.

Peste 700 de indieni au fost expulzați în ultima vreme din colonia portugheză Mozambic, ca măsură de represalii împotriva eliberării de către India a enclavei portugheze de pe teritoriul indian — Goa. Fotografia înfățișează o familie indiană expulzată, pe bordul vasului „Karanja” în drum spre Bombay.

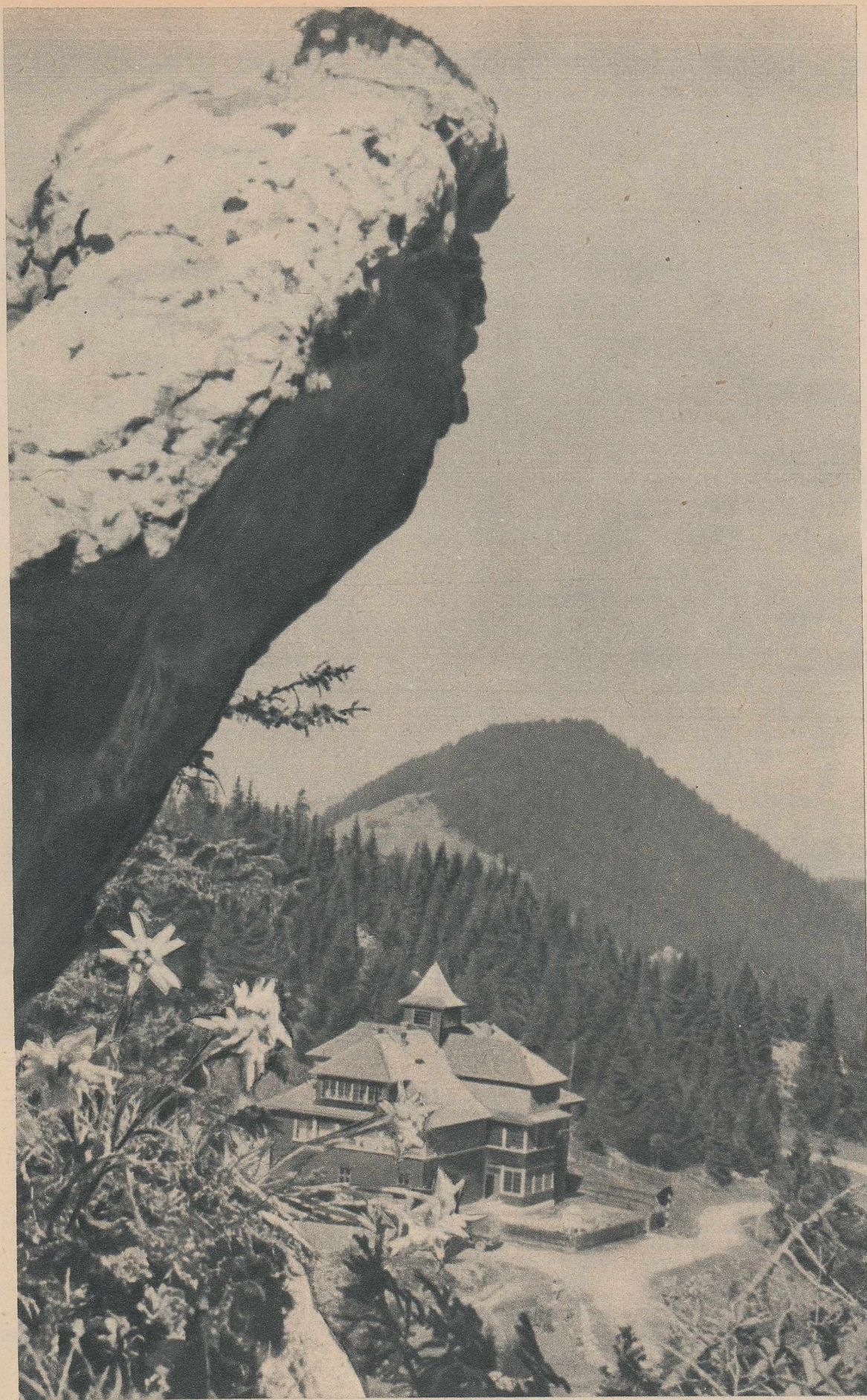
Greva celor 60.000 de muncitori portuari de pe întreaga coastă răsăriteană a S.U.A. a luat sfîrșit, după 34 de zile, prin victoria docherilor — patronii fiind nevoiți să majoreze salariile muncitorilor și să renunțe la intenția de a efectua concedieri. În fotografie: în docurile din New York, unde domnește de obicei o intensă activitate, furnicarului de oameni i-a luat locul, timp de peste o lună de zile, pustietatea. Mașinile care se văd în fotografie aparțin poliției.

La Caracas, capitala Venezuelei, au avut loc noi demonstrații împotriva regimului lui Betancourt. Împotriva demonstrațiilor, poliția a deschis focul. Agențiile de presă relatează că, în același timp, în provincia Falcon au avut loc noi ciocniri între partizani și trupele guvernamentale. În fotografie: trupe și polițiști în poziție de tragere pe străzile Caracasului.

Valul de frig continuă să facă ravagii în întreaga Europă. Iată cum arată Dunărea pe porțiunea sa austriacă. Traficul fluvial este, după cum se vede, oprit din cauza înghețării apelor fluviului.

Într-un fel, în biroul secției de gospodărie comunală a sfatului popular orășenesc, Cîmpulungul Moldovenesc poate fi văzut în toate cele trei vârste ale sale: trecut, prezent și viitor. Există aici o mulțime de date pe schițe și planuri, de proiecte pe „secțiuni” și „întreg”, care evocă bătrînul și placidul oraș de altădată, îl înfățișează pe cel proaspăt, întinerit, de astăzi și-l anticipează pe cel matur, de mâine.

Pentru a-l evoca pe cel de ieri, mi se pare de ajuns să citez cîteva cifre aparținînd anului 1948. Străzi pavate: 0,78 km; piețe pavate: nici una; trotuare: 2,6 km; poduri, podete, punți-beton: 0,00 m... Construcții de apartamente: nici una...

N-am citat decît cîteva cifre. Ele au însă, cred, puterea de a evoca un biet orașel pitit la poalele unor obcîni, cu străzi noroioase pe care în nopțile fără lună se circula cu felinarul, cu clădiri mărunte, modeste, avînd maximum un etaj, cu apele Moldovei revărsate în fiecare primăvară, ca să modifice după fantezia lor dezlănțuită ambele maluri pe o distanță de mai bine de 8 km, și cu obișnuita grădiniță publică din centru, în chioșcul căreia cînta, vara, o fanfară militară.

Și, totuși, Cîmpulung-Moldovenesc are o faimă a sa: frumusețea priveliștilor din jur. Rarăul cu vestitele Pietre ale Doamnei, Moara Dracului, Valea Deii. Pe cele trei Pietre ale Doamnei mai stăruie și astăzi amintiri ale unor deosebit de îndrăznețe ascensiuni (una dintre Pietre este pe cît de inaccesibilă, pe atît de... asaltată de alpiniști) și mai cresc și astăzi gingașele flori de colț, bucurînd ochii îndrăzneților curciorii ai înălțimilor.

O bogăție în plus era ozonul, pe care proprietarii vilelor construite sub streășina pădurilor —

SUB PISCURILE RARĂULUI

Reportaj de Dragoș VICOL

un general de jandarmi, cîțiva înalți demnitari ai „fondului bisericesc” și o liotă de negustori de cherestea — se pricepeau de minune să-l transforme în bani lichizi...

Acesta a fost Cîmpulungul de altădată...

Orașul de astăzi

Cel de astăzi te întâmpină mai înții cu străzi pavate, cu trotuare largi, cu apa Moldovei îmblinzită între puternice diguri de piatră, cu construcții noi, depășind net superlativul de altădată (1 etaj!), și cu o lumină vie, puternică, fluorescentă. Noile construcții au pus în circulație la Cîmpulung-Moldovenesc un cuvînt nou, deși atît de cunoscut în general: bloc-blocuri. Oamenii de aici îl rosteau, e adevărat, dar niciodată într-un context local. De cîțiva ani însă, constructorii de pe schele cum aci nu s-au văzut mai înalte au lansat cuvîntul cel nou și localnicii au început să-l folosească altfel decît pînă atunci și mai des. Înții cuvîntul a circulat la singular. Apăruseră schelele primului bloc. Apoi, la plural: se țesură încă două păienjenșuri de schele. Astăzi, cuvîntul circulă la fiecare pas. Blocurile

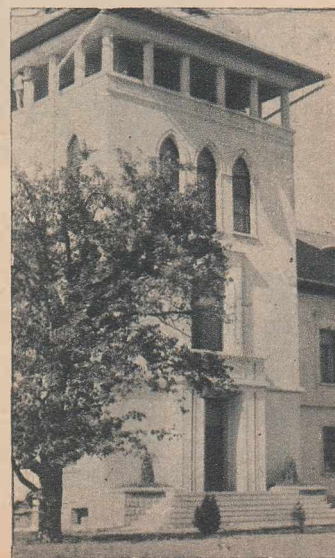
au pornit să cucerească orașul. Cîteva au ajuns în plin centru. Altele le urmează. Adăugate celor peste 400 case pe care și le-au clădit, cu credite acordate de stat și pe loturi atribuite de sfatul popular orășenesc, tot atîția muncitori ceferiști, forestieri sau intelectuali, noile construcții dau orașului un farmec deosebit. Îi impun un aer cu totul nou, de oraș modern și de stațiune climaterică în același timp. Imaginați-vă o cupă uriașă, în fundul căreia strălucește geometria pastel a blocurilor, iar pe marginile ei, acoperișurile de țiglă, de tablă zincată și ferestrele de argint ale vilelor cu linii arhitectonice specifice. Deasupra lor se leagănă molcom pădurile, străvechile păduri de molid și de brad, peste care trec în zbor cocoșii sălbatici și în inima cărora tropotă cerbii. Pădurile de pe Runc, de pe Bodea, de pe Muncel, de pe Măgura. Iar în adîncul cupei strălucește panglica de argint a Moldovei.

Sub milenarul pisc al Rarăului

De zeci și zeci de ani, turiștii veniți la Cîmpulung coborau în stația Cîmpulung-Est, la poarta

dinspre răsărit a orașului. Acolo începe drumul spre piscul Rarăului, spre înălțimile limpezi sau furtunoase ale muntelui. Piscul Rarăului, cu tainele lui, cu cerurile inundînd dimineața văile, fi chema ca o vrajă. Și, în afară de asta, pe atunci Cîmpulungul nu avea ce le arăta în plus. Astăzi însă cei ce vin la Cîmpulung au de văzut și altfel de frumuseți. Ele nu s-au născut din vreo furtună geologică, ci dintr-o sete legitimă a oamenilor de aici. O sete de înălțimi, de creație. La chemarea partidului, ei au început să clădească. Au devenit constructori, rînd pe rînd, cei ce au asfaltat străzile, cei ce au tras asupra orașului lumina proaspătă de la uzina cea nouă din Pîsaca Dornei, cei ce au îndiguit Moldova, cei ce s-au urcat pe schelele celor dintîi construcții; au început să construiască cetățenii orașului, mobilizați de deputații lor și împreună cu ei. Pentru hărnicia dovedită mulți dintre acești deputați au fost propuși în adunările cetățenilor să candideze din nou în

alegerile ce vor avea loc la 3 martie. Muncind cu alegătorii lor împreună, prin fiecare stradă mărginașă smulsă noroaielor, prin fiecare piatră de pavaj așternută sub pașii tuturor, prin fiecare gînd creator, ei au pus temelia orașului nou. Pe urmă orașul a năvălit pe șantierul fabricii de conserve de lapte. Parte din ce-

Școala profesională pentru constructori din Cîmpulung-Moldovenesc.

Vedere generală a Cîmpulungului Moldovenesc.

ton la marginea oraşului. Prin sticla limpede şi sclipitoare se văd ciudatele şi complicatele agregate de prelucrare a laptelui. Autocisterne argintii poposesc la rampele de recepţie. În sălile înalte şi largi mişună fetişcane cu obraji cruzi şi băieţandri bronzăţi, în halate şi cu bonete albe. Sînt cei plecaţi, o dată cu aşternera celor dintii cofraje de beton, să înveţe o meserie nouă. Îi cheamă Vasile Stefeligă sau Oltea Crăciunaş, Vera Maricari sau Maria Jucan, Janeta Codoban sau Justin Filip, soţii Maria şi Iacob Moraru etc. şi sînt muncitori, ingineri, tehnicieni, laboranţi sau operatori. Multora oraşul acesta întinerit le-a dat sens vieţii. Alţii au venit aici să-i specializeze pe localnici într-o nouă în-deletnicire, să-i ajute să treacă examenul cel mare: intrarea în funcţiune a Fabricii de conserve de lapte „Rarăul”. Examen general: şi al constructorilor, şi al proaspeţilor ei muncitori. Şi examenul a fost trecut cu succes.

Întîlnire cu continentele

...Poate noua înfăţişare a oraşului, poate existenţa unui început de industrie modernă, socialistă, în Cîmpulung, poate gîndul că într-un oraş înnoit şi mai bogat şi învăţătura trebuie să fie mai aleasă, poate pasiunea lor pentru biologie i-a împins pe profesorii Samuil Betei, Livia Bocăneţ, Veronica Livescu şi Valerian Lazăr să întrunească la Cîmpulung... toate cele cinci continente...

— Era necesar să le întrunim — suride profesorul Betei mîngîind o *Cycas revoluta*, una din cele mai vechi plante de pe pămînt. Era necesar să le întrunim, fiind-

că avem elevi foarte pasionaţi de biologie. Iată numai cîţiva dintre ei: Dorina Poenaru, Stelian Răileanu, Viorica Birgovan, Mihai Piticar. Şi, în afară de asta, de ce să nu le cunoască şi oraşul?

Aţi ghicit. Este vorba de o seră botanică în care se află plante de pe întreg globul. Plante tropicale, mediteranene, din zonele temperate. Nenumărate specii de begonia, alături de puieţi de arbori de cafea; strugurii ursului, din munţii Cîmpulungului, alături de orhidee exotice şi de cactuşi din America de Sud. Continentele se întîlnesc aici multiplicat în peste 800 de specii, aduse cu sprijinul grădinilor botanice din Bucureşti, Cluj şi Iaşi, cu miresele lor, în culorile lor, cu ciudăţeniile lor, cu frumuseţile lor, în sera aceasta de la poalele Rarăului, să vorbească celor peste 600 elevi ai liceului „Dragoş Vodă”, sutelor de elevi de la Centrul şcolar silvic şi de la Şcoala de construcţii şi nenumăraţilor vizitatori, despre Cuba şi Australia, despre apele fluviului Congo, despre lacurile albastre ale Nordului, despre insulele Indoneziei, despre cîntecele adînci şi inimitabile ale junglei şi despre cavalcadele vîntului peste ierbile preeriilor... Şi asta în vreme ce afară ninge bogat şi brazii vibrează puternic, ca nişte violoncele stîrnite de arcuşul violoncelor abia născute.

...Acum îmi dau seama: întîlnirea continentelor în cuprinsul acesta de sticlă şi şoapte vegetale e un adaos de poezie nebănuită la poezia tînără şi tulburătoare a oraşului peste care acum ninge des, cu fulgi mari, uşor bătuţi de vînt.

Viitorul e aproape

Privesc oraşul în perspectiva anilor viitori. Îl am în faţă, înşirat cu tuş pe o foaie de calc.

Un proiect? Nu ştiu exact. Poate e un vis sau o alcătuire de vise ale cetăţenilor oraşului, ale deputaţilor lor.

Orice ar fi, îl citesc, încercînd să-mi imaginez oraşul peste cîţiva ani. Aşadar, un centru nou cu un hotel turistic, cu un mare restaurant la parter... Turişti de pretutindeni, maşini, neon, o orcheestră modernă, dans... O casă raională de cultură cu o sală de spectacole de 800 de locuri. Spectacol de gală: poate Ansamblul de stat „Ciprian Porumbescu” din Suceava, poate — mai ştii? — Teatrul Naţional din Bucureşti...

Încă două ansambluri de blocuri adăugate ansamblului central. Deci sute de geamuri luminate, muzică de picup seara, perdele fluturînd în vînt...

În vale, pe malul Moldovei, printre brazii şi mestecenii ştrandului, se va ivi, într-o zi, un şantier nou: complexul balnear. Băi de nămol şi de cetină. Cîmpulungul va deveni — deci — o staţiune balneoclimaterică modernă. Oraşul se va urca pe alte schele, să ridice noi piscuri ale creaţiei între munţii aceştia albaştri şi fremătători. A construit blocuri şi fabrici, şcoli şi stadioane. A construit şi construieşte mereu, insetat de înălţimi şi frumos. Va continua să construiască cu aceeaşi sete, inspirat de arhitectul fericii noastre: partidul.

... Ninge peste oraş, peste păduri, peste cabana de lângă Pietrele Doamnei. Şi mie mi se pare că ninge peste oraşul de mîine, peste frunţile pastelate ale noilor cvartale, peste firmele hotelului turistic şi a noului cinemascop... Nu e de mirare: viitorul e atît de aproape...

Fotografiile de F. MICHITOVICI

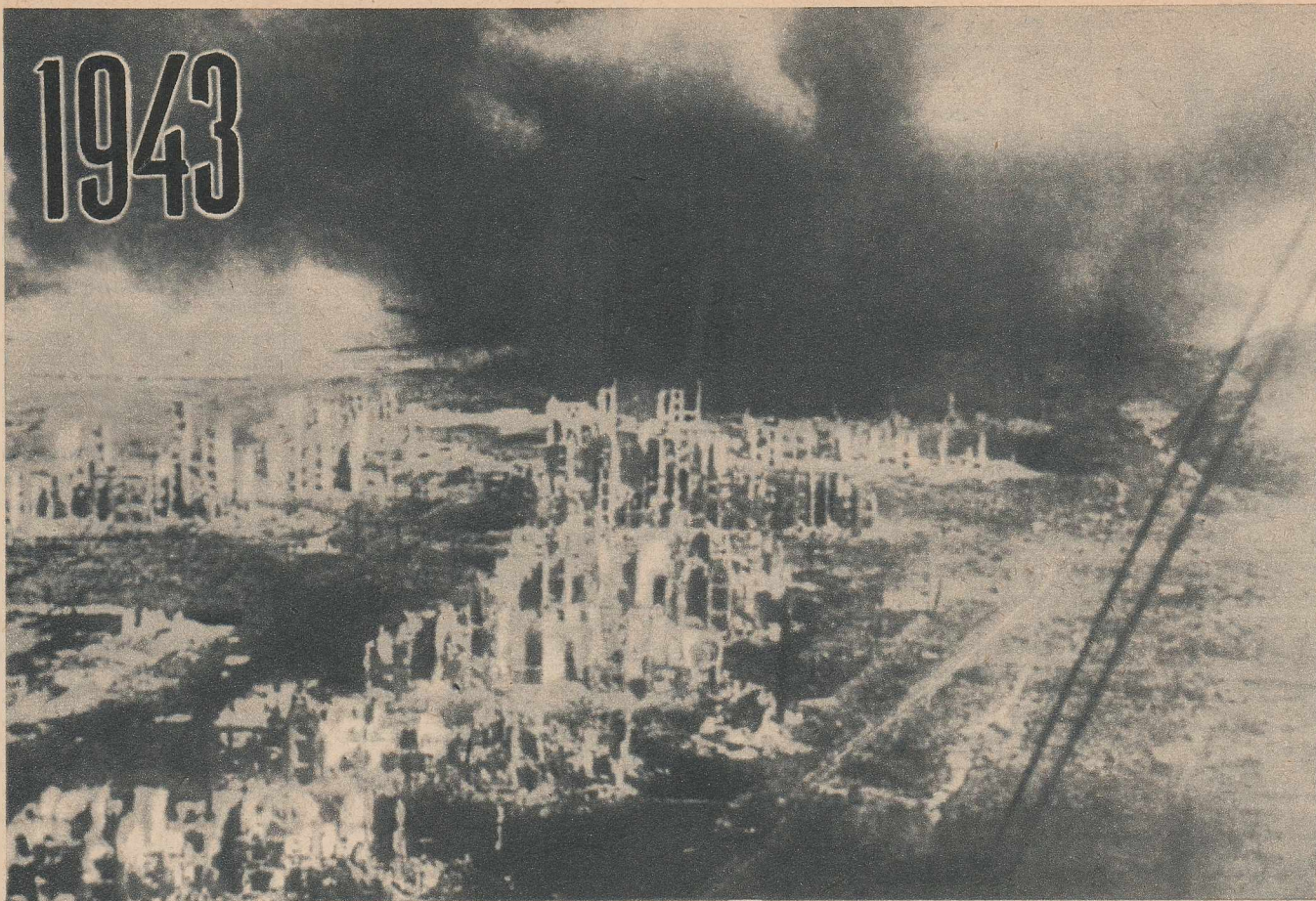
Un număr de 35 de autocisterne speciale colectează zilnic 70-90.000 litri de lapte din raioanele Cîmpulung, Gura Humorului, Rădăuţi şi Fălticeni, pe care-l aduc la rampa fabricii „Rarăul”.

tăţenii urbei au plecat să înveţe. Să înveţe a stăpîni tehnica.

Un an şi jumătate a durat construcţia fabricii „Rarăul”. Şi în acest timp Cîmpulungul a devenit altul. Un sunet viguros de sirenă îl trezea dimineaţa. Şi fabrica a crescut tot mai înaltă în lumina albastră a cerului arcuit peste munţi. Un palat de sticlă şi be-

1943

Pe locurile marii bătălii

Azi se împlinesc 20 de ani de la istorica bătălie de pe Volga, care a constituit o cotitură hotărâtoare în mersul celui de-al doilea război mondial. Martor al înfringerii hoardelor hitleriste, legendarul oraș-erou de pe Volga a devenit un simbol al vitejiei Armatei Sovietice, un simbol al eroismului poporului sovietic, al dragostei sale nețărmurite pentru patrie.

În anii care au urmat crincenei înclăștări, orașul a fost reconstruit din temelii.

1963

DIN CRONICA ANULUI '33

-MISCAREA MUNCITOREASCA INTERNATIONALA SI ACTIUNILE DE LUPTA ALE PROLETARIA- TULUI ROMIN DIN 1933-

„Din toate colturile Romniei, din toate partile lumii, din Europa, America si Africa, din Franta, Anglia, Cehoslovacia, Bulgaria, Spania, Grecia, din Argentina, din Maroc si Africa de Sud milioane de muncitori protestara si cerura telegrafic si in scris eliberarea ceferistilor. Acestul striga al proletariatului international isi alaturara glasul sute din cel mai mari invatafi si scriitorii al lumii.

Proletariatul sovietic, mai cu seama muncitorii feroviarilor, a demonstrat in manifestatii puternice solidaritatea sa cu ceferistii romini.

Milioane de muncitori, mai mult decat intreaga populatie exploatata si asuprita de burghezia si mosierimea din Romania, au demonstrat in toata lumea, sub conducerea partidelor comuniste, a Internationalii Sindicale Rosii, a Ajutorului Rosu International, au demonstrat pentru eliberarea ceferistilor“.

(Din manifestul C.C. al P.C.R. adresat muncitorilor ceferisti si tuturor celor exploatati si asupriti din Romania)

DIN CRONICA ANULUI '33

Delegația feroviarilor francezi — Barbet, Brandy și Barnett — la procesul de la Craiova.

Prin amploarea, combativitatea, înaltul nivel de organizare și caracterul lor, luptele revoluționare din 1933 din România au devenit cunoscute în lume ca o redută a luptei antiimperialiste, antifasciste și antirăzboinice.

În perioada grea ce a urmat acaparării puterii în Germania de către hitleriști, când pericolul fascismului și războiului plana asupra multor țări iar sarcinile și răspunderile clasei muncitoare și celorlalte forțe antifasciste sporeau nemăsurat, luptele ceferiștilor și petroliștilor români, conduse de Partidul Comunist din România, au reprezentat pentru proletariatul internațional — după cum reliefa reprezentanții și exponenți ai mișcării muncitorești revoluționare din diferite țări — un exemplu și un semnal.

Prin exemplul lor, prin aportul la cauza comună a proletariatului și a forțelor democratice din lumea întreagă, luptele ceferiștilor și petroliștilor au avut un puternic răsunet în lume, bucurându-se de simpatia profundă, atașamentul și sprijinul clasei muncitoare și maselor largi din numeroase țări.

Recunoașterea pe plan internațional a caracterului antifascist al luptelor din 1933 din România este scoasă în evidență și de faptul că la manifestările antifasciste din această perioadă (întruniri, congrese, conferințe) acțiunile curajoase ale proletariatului din România erau considerate printre cele mai puternice ridicări de masă împotriva fascismului și războiului.

La campania de solidaritate cu ceferiștii și petroliștii au participat, alături de clasa muncitoare internațională, largi cercuri democratice și antifasciste din numeroase țări.

Principalul sprijin, impresionante manifestări de solidaritate în timpul luptelor și a procesului care le-a urmat au venit din Uniunea Sovietică, din partea poporului care primul în lume construia o societate nouă, socialistă.

Ziarele din Uniunea Sovietică „Pravda”, „Izvestia”, „Trud”, „Gudok” demascau fărădelegile aparatului de reprimare al statului burghezo-moșieresc, dădeau expresie vigurosului glas al poporului sovietic, de solidaritate frățească de clasă cu eroicele lupte ale ceferiștilor și petroliștilor și de protest împotriva terorii sîngeroase dezlănțuite de clasele exploatoare.

Poporul sovietic, și în primul rînd muncitorii feroviari au demonstrat în manifestații puternice solidaritatea lor cu ceferiștii. Mitingurile de protest, colectele, moțiunile și scrisorile din toată Țara Sovietică au constituit mărturie vii ale atitudinii internaționaliste a poporului sovietic.

„Muncitori feroviari francezi, — scria ziarul „La Tribune de Cheminots” — lupta muncitorilor feroviari români este lupta noastră. Apărîndu-i pe tovarășii din București, voi apărați propriile voastre revendicări”.

Reprezentanți de frunte ai intelectualității progresiste franceze, între care Henri Barbusse, Romain Rolland și mulți alții, și-au unit glasul de protest cu cel al sutelor de mii de oameni ai muncii din toate colțurile Franței.

„Procesul muncitorilor de la Craiova — spunea Romain Rolland — este un proces al vieții și al umanității. De aceea trebuie eliberată”.

Sindicatul muncitorilor de la căile ferate din Franța, care număra peste 450.000 de membri, a trimis la proces o delegație de trei muncitori, pentru a cere achitarea și eliberarea conducătorilor arestați.

Mișcarea de solidaritate cu luptele ceferiștilor și petroliștilor a cunoscut de asemenea o amploare considerabilă în Cehoslovacia. Sub conducerea P.C. din Cehoslovacia au fost organizate felurite acțiuni și o puternică și susținută campanie de presă, mitinguri, adunări, trimiteri de moțiuni și telegrame de protest pe adresa Tribunalului militar și a guvernului român.

Un ecou puternic l-au avut evenimentele din ianuarie-februarie 1933 din țara noastră și în celelalte țări vecine: Polonia, Bulgaria, Ungaria, Iugoslavia, unde au avut loc multe întruniri de protest și de unde s-au trimis autorităților române sute de scrisori, telegrame de protest etc.

Evenimentele din februarie 1933 din România au avut în același timp un larg ecou în Grecia, Elveția, Anglia, Austria, Danemarca, Italia, Belgia, Turcia. Ecoul a depășit continentul european, ajungînd în Asia, Africa, în cele două Americi și în îndepărtata Australie.

Ridicîndu-se cu tărie în sprijinul clasei muncitoare din România, clasa muncitoare și mișcarea progresistă internațională, în mari adunări de protest, în congrese internaționale antifasciste și antirăzboinice, au apreciat contribuția de seamă a luptelor de clasă din 1933 din țara noastră la cauza proletariatului și democrației în întreaga lume, faptul că acestea au înscris o pagină glorioasă, de neuitat, în istoria mișcării muncitorești internaționale, a luptei împotriva ofensivei fascismului în lumea capitalistă.

Răspunzînd solidarității și ajutorului frătesc al proletariatului internațional, proletariatul din România și-a afirmat la rîndul său cu și mai mare forță poziția sa internaționalistă, sprijinul său pentru cauza luptei revoluționare antifasciste și antirăzboinice din lumea întreagă.

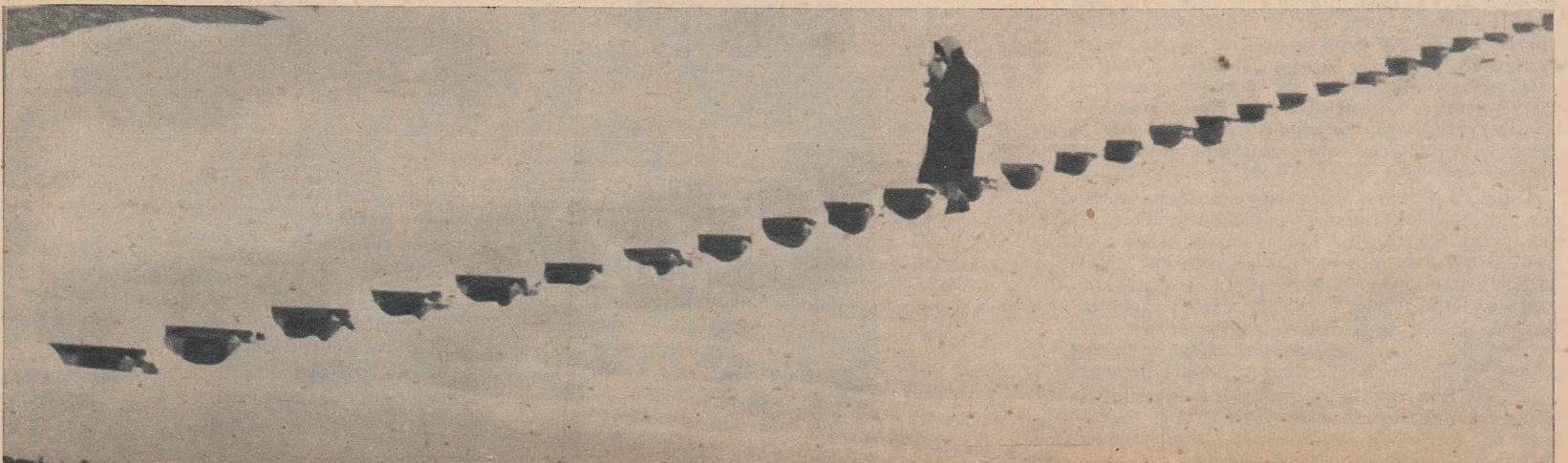

Iarna în parcul He- răș- trău

Beteala iernii.
Fotografie de
Mircea NOVAC

Teatrul de vară
în alb și negru.
Fotografie de
B. DUNĂREANU

Dinamita din arhive

Nu trece zi în care cronica mondenă a ziarelor burgheze din principalele capitale occidentale să nu menționeze cel puțin o dată numele ducelui și ducesei de Windsor. Viața excentrică a acestei familii constituie materie primă pentru reporterii de senzație. În ultima vreme, la excentricitate s-au adăugat fapte dubioase dezvăluite în documente oficiale, privind activitatea oficioasă din trecut a ducelui. La Londra a apărut recent lucrarea „Documente cu privire la politica externă germană — Cel de-al treilea Reich: Prima fază”, editată de Ministerul de Externe britanic pe baza arhivelor naziste capturate după ocuparea Germaniei hitleriste. Dezvăluirile făcute în aceste documente asupra relațiilor dintre ducele de Windsor și o serie întreagă de emisari și înalte oficialități naziste au provocat consternare în Anglia, determinând totodată pe unii comentatori să-și pună întrebarea: cum se explică faptul că aceste dezvăluiri au fost date publicității și, mai ales, de ce tocmai în acest moment?

Se știe că, în 1935, în urma morții tatălui său, prințul de Walles (ducele de Windsor de azi) a devenit rege al Angliei. După numai douăsprezece luni de domnie el a fost silit de către primul ministru de atunci, Baldwin, să abdice, invocându-se drept pretext pentru această abdicare căsătoria sa cu o femeie din înalta societate engleză, dar divorțată și care nu făcea parte din vreo familie cu „singe regal” — și anume doamna Simpson, actuala ducesă de Windsor.

Comentând dezvăluirile date publicității recent la Londra, Cassandra, unul din comentatorii de frunte ai ziarului „Daily Mirror”, scrie în mod semnificativ: „Toată această dinamită a fost îngropată în mod discret timp de un sfert de secol; acum însă Foreign Office-ul a dat publicității, pe baza documentelor capturate din Germania, declarații ale regelui Eduard al VIII-lea (nume sub care a domnit ducele — n.n.) care fac ca abdicarea și dispariția sa de pe scena mondială să fie considerate azi drept o soluție fericită. Relațiile sale strânse și cordiale cu regimul nazist te fac să ajungi la concluzia că primul ministru Stanley Baldwin, în ciuda lipsurilor sale, a avut în cele din urmă dreptate în lăturind această persoană încăpățnată și nebună”.

După cum se arată în culegerea de documente, ducele de Windsor — atât pe vremea cât era prinț moștenitor cât și după aceea — a avut o serie de convorbiri secrete cu ambasadorul nazist la Londra și cu emisari speciali ai lui Hitler. Unul dintre aceștia, ducele de Coburg, într-o scrisoare pe care se preciza: „Strict confidențial. Numai pentru Führer și Ribbentrop”, face aprecieri pe marginea a trei întâlniri avute cu ducele de Windsor. „Discuțiile — se spune în scrisoare — s-au desfășurat în același mod ca și înainte, într-o atmosferă familiară, sinceră”. O con-

vorbire a avut loc chiar în ziua urcării lui Eduard pe tron. Concluzia acestor convorbiri este astfel sintetizată de ducele de Coburg: „O alianță anglo-germană reprezintă pentru el o necesitate urgentă și un principiu conducător în politica externă engleză. La întrebarea mea — adaugă ducele de Coburg — dacă nu ar fi de dorit ca, în vederea viitoarelor relații anglo-germane, să aibă loc o convorbire între Baldwin și Adolf Hitler, el mi-a răspuns cu următoarele cuvinte:

— Cine este aici rege? Baldwin sau eu? Eu însumi vreau să discut cu Hitler și voi face acest lucru, aci sau în Germania. Terog să-i spuți acest lucru”.

Ducele de Coburg mai face următoarele adnotări sumare: „Mi-a vorbit frumos despre Hess, a cărui vizită în Anglia o așteaptă cu plăcere. Regele este hotărât să concentreze activitatea guvernului în mâinile sale”. La rîndul său, ambasadorul nazist von Hoesch relatează despre convorbiri purtate cu actualul duce de Windsor, în perioada

anterioară suirii sale pe tron: „L-am întrebat sincer — scrie Hoesch — dacă are unele nemulțumiri în legătură cu anunțarea introducerii serviciului militar obligatoriu în Germania. El a negat categoric acest lucru și a adăugat că consideră firesc ca Germania să nu fi dorit să rămână permanent într-o stare de dezarmare unilaterală”. În legătură cu cererile Germaniei naziste privind retrocedarea coloniilor, ambasadorul relatează: „El mi-a spus că înțelege foarte bine că dreptul Germaniei la administrarea coloniilor nu poate fi respins în principiu”. Într-o altă scrisoare, ambasadorul nazist la Londra conchide: „Sînt convins că această atitudine prietenească față de Germania ar putea cu timpul să exercite o anumită influență asupra elaborării politicii externe engleze.

Oricum, noi ar trebui să ajungem în situația de a conta pe faptul că există pe tronul Angliei un conducător cărui nu-i lipsește înțelegerea față de Germania...”

Nu este lipsit de savoare faptul că în anul 1957, când au apărut, pare-se din surse americane, dezvăluiri asemănătoare cu privire la atitudinea ducelui de Windsor chiar în timpul războiului antihitlerist (este vorba de publicarea corespondenței dintre Ribbentrop și ambasadorii naziști din Spania și Portugalia), Foreign Office-ul a dat publicității o declarație oficială, afirmând că „niciodată în timpul războiului loialitatea ducelui față de Marea Britanie nu a fost zdruncinată”. Faptul că acum însuși Foreign Office-ul publică documente care aruncă o cu totul altă lumină asupra părerilor și activității ducelui nu face decât să dezmințască... dezmințirea din 1957, confirmând astfel în fapt documentele din corespondența lui Ribbentrop.

Se știe că în iunie 1940, după invadarea Franței de către armatele hitleriste și în timpul pregătirii planurilor naziste de cucerire a Angliei, ducele de Windsor, care pe atunci era membru al misiunii militare britanice de pe lângă înaltul comandament

al armatei franceze, s-a retras din fața trupelor atacatoare, refugiindu-se — fapt curios — tocmai în... Spania. Ministerul de Externe franchist informa atunci printr-un mesaj cifrat pe Ribbentrop că, în cadrul unor convorbiri, „Windsor a declarat Ministerului Afacerilor Externe și altor legături că este împotriva lui Churchill și a acestui război”.

Din Spania, ducele și ducesa pleacă în Portugalia, de unde ambasadorul nazist de acolo îl informează pe Ribbentrop că ducele a fost numit de către guvernul englez guvernator al insulelor Bahamas, dar că „el are intenția de a întârzia plecarea sa cât mai mult timp posibil, în speranța că evenimentele vor lua o turnură în favoarea sa”. Ducele își exprima chiar părerea că „severe bombardamente” executate de hitleriști asupra Angliei „vor sili Anglia să trateze”. O invitație la masacre, pe care hitleriștii au satisfăcut-o cu prisosință. În acea vreme, pe teritoriul portughez s-a desfășurat o luptă acerbă între serviciile de spionaj hitleriste, care voiau să-l determine pe duce să vină în Germania

pentru a se pune în fruntea unui grup opoziționist, de marionete, și serviciile similare engleze, care voiau să prevină acest lucru și să-l oblige pe duce să plece imediat în insulele Bahamas, departe de teatrul de operațiuni și intrigi din Europa occidentală.

Potrivit documentelor, unul dintre conducătorii fasciști spanioli, Primo de Rivera, prieten al ducelui de Windsor, i-a transmis lui Ribbentrop vestea că, în urma unei întrevederi cu ducele, a aflat despre o scrisoare a lui Churchill prin care acesta îi ordona fostului rege să se prezinte la post, amenințându-l, în caz contrar „cu traducerea în fața Curții Marșiale”.

În timp ce la Berlin se puneau la punct atât planuri pentru aducerea ducelui în Germania, cât și pentru cazul când vor avea loc evenimente neprevăzute datorită acțiunii Intelligence Service-ului, la Lisabona și-a făcut apariția un înalt personaj guvernamental britanic și vechi amic al ducelui de Windsor, sir Walter Monkton. După cum scria publicistul american William L. Shirer în cartea sa „Cel de-al treilea Reich”, Monkton avea misiunea să asigure plecarea imediată a ducelui în Bahamas.

Avertizat de agenții naziști din Portugalia de această acțiune, Ribbentrop trimite un mesaj urgent prin care cere să se întreprindă o nouă acțiune pentru contracararea planurilor engleze. Gazda din Lisabona a ducelui, bancherul portughez Espirito Santo Silva, are o întrevedere mai întâi cu ambasadorul hitlerist și apoi cu oaspetele său. Documentele care dezvăluie această ultimă convorbire arată că ducele, deși și-a exprimat un acord deplin cu punctul de vedere al lui Hitler, consideră că, deocamdată, el „trebuie să se conformeze ordinelor oficiale ale guvernului său. Neascultarea lor ar dezvălui prematur intențiile sale, ar provoca un scandal și i-ar spulbera prestigiul său în Anglia. El este convins că momentul este prematur, pentru că pînă acum în Anglia nu există vreo tendință de apropiere față de Germania. Totuși, când această stare de spirit se va schimba, el va fi gata să revină imediat.”

El va rămîne în legătură permanentă cu gazda sa (bancherul Silva — n.n.) și a stabilit cu ea un cuvînt în cod cifrat, la primirea căruia el va reveni imediat” (din Bahamas în Portugalia — n.n.).

În arhiva capturată de la Ministerul de Externe nazist și dată publicității în 1957 mai există încă un document revelator asupra acestui episod. Este vorba de o telegramă a ministrului nazist la Lisabona, cu textul următor: „Confidentul a primit din Bermude o telegramă de la duce, în care i se cere să-l prevină imediat ce ar fi necesară o acțiune. Trebuie oare să se dea un răspuns?” — întreabă ambasadorul nazist.

Alăturînd dezvăluirile din 1957 cu cele de acum cîteva zile, reiese foarte clar tabloul complet al poziției și acțiunilor ducelui.

Rămîne însă fără răspuns deocamdată întrebarea: cum se explică publicarea acestor dezvăluiri sub egidă oficială în momentul actual, după ce au fost ascunse timp îndelungat? Unii găsesc o explicație în faptul că publicarea acestor documente se face simultan la Washington, Paris și Londra, documentele aparținînd celor trei guverne, și aliații n-au vrut să mai menajeze „sensibilitatea” Londrei. Oricum, apariția lor numai la Washington și Paris ar fi produs un scandal considerabil. Totodată este de remarcat că unii comentatori englezi, ca de pildă Cassandra („Daily Mirror”), țin să amintească cu acest prilej că în cercurile cele mai înalte din Anglia există unii care au „strîns și ferme legături” cu acele cercuri din Germania occidentală denumite de ziaristul englez „teutonice”. S-ar putea ca publicarea documentelor, în condițiile ascuțirii divergențelor interoccidentale cu privire la poziția R.F.G. în cadrul blocului occidental, să servească și de avertisment cercurilor a căror poziție ar contraveni intereselor imediate ale Foreign Office-ului.

Stăpîn pe o avere imensă care-i asigură huzurul, ducele de Windsor își plimbă plic-tisul — împreună cu soția sa — prin stațiunile și localurile de noapte la modă din țările occidentale. Iată-i pe amîndoi, cu doi cîini de lux în brațe, surprinși de un fotoreporter vest-german.

La 22 octombrie 1937, Hitler a avut la Berchtesgaden o întrevedere de două ore. cu ducele de Windsor (fotografie reprodusă din ziarul londonez „Daily Mirror”).

Filmul „Visul unei nopți de vară” a prilejuit întâlnirea unor actori din două generații. În fotografie: Radu Beligan între Mișu Fotino și Maria Filotti.

L a n t e r n a c u a m i n t i r i

ACTUALITĂȚI
CINEMATOGRAFICE

Vreți să vedeți un film avându-i în generic pe Constantin Nottara și Birluc, pe Tony Bulandra și George Vraca, pe Romald Bulfinski și Al. Giugaru, pe Constantin Tănase, pe Vasilache, pe Radu Beligan și pe încă mulți, mulți alții?

Mai aveți — vorba lui Caragiale — „puțintică răbdare”!...

Nu mai e mult pînă cînd pe ecrane vor prinde viață, zburînd din „Lanterna cu amintiri”), imagini de mult uitate, martorele începuturilor filmului românesc. Reconstituită prin strădania regizorului Jean Georgescu, pe baza materialelor conservate de Arhiva națională de filme, istoria cinematografilei noastre e istoria împlinirii unui vis socotit cîndva irealizabil. O mîină de îndrăgostiți de arta filmului — de la Grigore Brezeanu și operatorul N. Ionescu la Jean Mihail, Ion Timuș, Marin Iorda, Jean Georgescu, Stroe și Vasilache — s-au zbatut de-a lungul anilor să înjghebeze o fărîmă de film românesc. Cu ce mijloace, cu ce bani, cu ce personal tehnic? Nimeni nu-i întreba. Sprijinul statului burghez?... Era prezent, nimic de zis: sub forma unor taxe ruinătoare — 35% din veniturile! Totul trebuia suplinat cu ingeniozitatea, entuziasmul și dăruirea actorilor și tehnicienilor care lucrau aproape de pomană.

Și totuși, încă din primii ani ai secolului 20 se și înregistraseră pe peliculă imagini ale realităților de pe meleagurile noastre. Iar în anul 1912 (mai exact la 2 septembrie 1912), în sala Teatrului Bulevard zis și Eforie avea loc premiera primului film jucat de actori romîni și realizat în întregime în țară: „Războiul Independenței”. Semnificația sentimentală a evenimentului întrecea, firește, valoarea artistică a realizării însăși. Jocul e stingaci, figurația naivă (morții se sculau de pe cîmpul de luptă...). Publicul însă e entuziasmat. Pe ecran apăruseră pentru întîia oară actorii preferați ai scenei romînești: Constantin Nottara (Osman Pașa), Aurel Anastasescu (Peneș Curcanul), Aristizza Romanescu și alții. Dar visul lui Grigore Brezeanu, regizorul primului film românesc, de a valorifica acest succes și de „a întemeia o casă mare de filme” nu era sortit împlinirii.

*) Film realizat de Studioul „Alexandru Sahia” în colaborare cu Arhiva națională de filme.

Un izbutit cuplu comic din filmul „Măiorul Mura”: G. Timică (Boboc, ordonanța maiorului) și Nae Tomescu (Lie, ordonanța locotenentului Azureanu).

Comicul V.D. Ionescu, într-o scenă din ilariantă comedie „Lache în harem”.

După el alții și alții și-au legat numele de câte o încercare mai mult sau mai puțin izbutită, și cei mai mulți s-au dat învinși. Alături de realizări cu o oarecare ținută, ca „Din groazele lumii” cu artista Lili Pohr după un scenariu semnat de savantul român Levaditi, sau ca filmul „Manasse” după piesa lui Ranetti-Roman, semnat de regizorul Jean Mihail, apăreau și improvizații imitând stilul lacrimogen al dramelor de salon sau comediile burlești americane, în mare vogă pe vremea aceea.

Împrejurări vitrege au dus, din păcate, la dispariția ireparabilă a multor documente neprețuite. Ceea ce a parvenit însă până la noi și se păstrează în Arhiva națională de filme, înființată în anii din urmă, aduce mărturie emoționantă din „preistoria” filmului românesc, învie în fața noastră realizări artistice ale unor mari interpreți dispăruți sau momen-

tele de debut ale unor actori ce fac în prezent cinste scenei și ecranului românesc.

Iată-i pe Maria Ciucurescu și Romald Bulfinski în „Manasse”, pe Elvira Godeanu, G. Timică și Nae Tomescu în „Maiorul Mura”, pe George Vraca în „Datorie și sacrificiu”, apoi pe Stroe și Vasilache în comedia muzicală „Bing Bang”. Căci filmul românesc devenise între timp — e drept cu o oarecare întârziere — „sonor și vorbitor”. Și iar fug imaginile și iată alte amintiri... Tony Bulandra și G. Storin în „Trenul fantomă”, Florica Demion în „O noapte furtunoasă”...

Explorare a unui trecut nebănuit pentru generația tânără, pelerinaj sentimental pentru cei mai puțin tineri, călătoria pe bordul „Lanternei cu amintiri”, spre izvoarele filmului românesc, va prezenta interes pentru fiecare spectator.

And ROMAN

George Vraca, interpretul principal din „Lia”, între cei doi realizatori ai filmului, regizorul Jean Mihail și operatorul I. Bertok.

MUZICA

SENSUL MUZICII

de George BĂLAN

Păreră că muzica nu poate fi explicată prin cuvinte își are originea în dificultățile obiective pe care le întâmpinăm ori de câte ori încercăm să caracterizăm răscolirea sufletească încată în noi de torentul sonor. Dar aceasta este o neputință temporară a noastră, iar nu o lipsă a muzicii. În sunetele ei se găsesc adevărate comori spirituale (și nu numai surse de desfătare) pe care însă, foarte adesea, ceața unor reacții pur sentimentale le ascund înțelegerii noastre. Dacă au fost zguduți sau extaziați la Simfonia a IX-a, mulți socotesc că aceasta este de ajuns, neconcepând posibilitatea ca, prin pătrunderea analitică și reflexivă, să descopere și alte straturi psihologice, mult mai adânci. Este acea lume de gânduri pe care o sugerează G. Călinescu spunând că Simfonia a IX-a îl face să simtă că „viața e un act solemn, ceva” depășind existența empirică și singulară a fiecăruia din noi”.

Orice mare compozitor năzuiește spre o țință care depășește cu mult granițele muzicii, o țință de domeniul marilor întrebări și țeluri ale conștiinței umane. Capodoperele muzicii nu pot fi cu adevărat înțelese decât dacă, identificându-ne cu sunetele, ajungem să întrezărim prin ele aceste semnificații supermuzicale. Menuhin își exprimă recunoștința față de Enescu, pentru a fi învățat de la el să înțeleagă muzica „și dintr-un punct de vedere mult mai profund decât cel muzical”.

Muzica nu este de loc imprecisă, vagă, obscură. Așa apare numai celor ce n-au învățat încă să citească miraculoasa ei carte. Ea este, dimpotrivă, atât de plină de înțelesuri, încât, în anumite condiții, poate deveni de-a dreptul incendiară. Să ne amintim ce spunea Schumann despre mazuricile lui Chopin, pe care le caracteriza ca „tunuri ascunse în flori”: „Dacă puternicul monarh al nordului ar afla ce dușman periculos îl amenință în operele lui Chopin, în simplele melodii ale mazurcilor sale, el ar interzice această muzică”. Acestea nu sînt simple metafore. Dacă țarul nu a putut afla adevărul revoluționar din muzica lui Chopin este pentru că mulți oameni au fost și sînt convinși că muzica, artă mingiitoare și inofensivă, nu exprimă decât sentimente vagi. Ei nu știu să descifreze sensurile muzicii, nu posedă deprinderea de a desluși dincolo de sunete, gândurile și protestele compozitorului. Iată de ce ascultarea pur impresionistă a muzicii poate să ne procure unele satisfacții (poetice, senzoriale, afective), dar nu pe cele mai esențiale. Se cere cultură și tenacitate. Muzica mare, e adevărat, nu se adresează specialiștilor, dar cu cât voi fi mai înarmat cu mijloace de investigație în structura operei, cu cât mai perseverent voi pătrunde în subteranele ei, cu cât va fi mai larg orizontul meu cultural și muzical, cu atât mai numeroase și mai profunde vor fi semnificațiile pe care le voi descoperi.

Ne putem doar delecta cu muzica, atîta vreme cît nu facem efortul de a ne apropia intelectual și profesional de ea. Cînd ajungi în măsură să urmărești tot destinul motivelor și temelor unei simfonii, cînd descoperi arhitectura interioară a operei, și se revelează lumi pe care audiața sentimentală sau diletantă nu-ți permitea să le întrezărești. Nu putem fi de acord cu opinia că o muzică mare trebuie să fie dintr-o dată accesibilă, că înțelegerea ei n-are nevoie de o pregătire lucid-intelectuală. O asemenea pregătire nu este poate necesară pentru a sesiza atmosfera generală a operei, dar pentru a-i pătrunde semnificațiile interioare este de o importanță hotărîtoare.

În procesul de educație muzicală începem prin a ne entuziasma liric în fața capodoperelor acestei arte, continuăm prin a o examina structural și pe cît posibil la rece, pentru a recuceri apoi perceperea emoțională, dar una mai intensă, tocmai grație „intelectualizării” ei. Mulți dintre cei ce iubesc muzica se găsesc încă în stadiul unei atitudini afectiv-senzoriale, cînd sesizează doar sentimente dispartate, atmosfera de ansamblu, onomatopeicul efectelor sonore. Ei sînt dator să se imbibe cu muzică și cu cultură dar, mai ales, neîntimidându-se în fața dificultăților să persevereze, pentru a deveni astfel capabili să audă în Simfonia a IX-a nu numai vijelii sonore și melodii entuziasmante, dar și acel profund adevăr că „viața este un act solemn, ceva” depășind existența empirică și singulară a fiecăruia din noi”.

DISC

După succesul obținut cu înregistrarea integrală a operei „Bărbierul din Sevilla”, „Electrecord” dedică un disc mare (ECE-092,30 cm, 33 t.) unui recital de arii din opere susținut de artistul poporului, baritonul Nicolae Herlea.

Programul recitalului ne dă cel mai bun prilej să apreciem bogatele resurse artistice ale artistului, unul din marii cîntăreți de operă contemporani.

Verva și vioiciunea cu care interpretează cavatina lui Figaro din actul I al operei „Bărbierul din Sevilla” se transformă în lirismul plin de căldură și gingașie cu care cîntă aria „Il balen del suo sorriso” din actul al doilea al operei „Trubadurul” de Giuseppe Verdi. În schimb muzicalitatea, strălucirea vocii lui Herlea în cele două arii „Pari siamo” și „Cortigiani” din „Rigoletto” ne transmit zguduitor tragedia nifericitului bufon al ducelui de Mantua. Repertoriul verdian este continuat în acest recital cu aria „Eri tu” din actul al III-lea al „Balului mascat” în care Herlea, prin timbrul său catifelat și luminos, ne redă un Renalo pe care abia așteptăm să-l vedem înfrunghiat pe scena Teatrului de Operă și Balet. De asemenea, noblețea lui Germont, sugerată prin vocea adîncă și sonoră a cîntărețului în aria „Di Provenza il mar” din „Traviata”, ne reaminteste de larga suprafață de manifestare a vocii sale în toate registrele. Recitalul care durează peste 40 de minute se încheie cu dramatica interpretare a ariei „Nemico della patria” din opera „Andrèa Chenier” de Giordano și prin celebrul prolog „Si può” din „Paiațe”.

Este de așteptat ca discul să obțină un binemeritat succes și peste hotare, unde Nicolae Herlea este cunoscut și apreciat.

Acompaniamentul Orchestrei simfonice a Cinematografiei dirijată de Jean Bobescu și al Orchestrei de studio a Radioteleviziunii, condusă de C. Bobescu, contribuie cu autoritate la reușita acestui disc. Îngrijit realizat din punctul de vedere al înregistrării. Se poate chiar afirma că în cavatina lui Figaro „Largo al factotum” sunetul este mai reliefat captat decât în versiunea înregistrării integrale a operei „Bărbierul din Sevilla”.

V. M.

Pe chipul acestei bătrâne peruviene se citește toată obida țărănilor lefulți de către moșieri ori marile monopoluri străine.

In primele zile ale lui 1963, ziarele occidentale au trecut în revistă evenimentele sub al căror semn a început noul an. În Berlinul occidental 141 de persoane care s-au dovedit a fi turbulente peste măsură au petrecut revelionul în spatele unor gratii prea puțin festive, în timp ce 105 vest-berlinezi au fost răniți de petardele cu care probabil foști SS-iști și-au potolit aleantul în noaptea Anului nou. La Roma, doctorii au trebuit să coase și să panseze rănilor a peste 40 de persoane peste care a căzut năpasta tradiției, sub forma farfuriilor sau a crațițelor aruncate pe fereastră în aceeași noapte...

Fără îndoială că, citind ziarele, omul de pe stradă s-a gândit: dacă nenorocirile noului an s-ar opri aici, lucrurile încă ar mai fi de suportat. Dar oriunde ai trăi — la Roma sau la Paris, la Bruxelles sau la Londra — dacă nu ești decît un om oarecare, un muncitor sau funcționar, să zicem — nenorocirile din prima noapte a anului nu reprezintă decît primul eșalon dintr-un nesfîrșit lanț de nenorociri care te vor însoți un an întreg...

Tatăl primește un dar

O, aceste neașteptate lucruri așteptate... Să zicem că se numește Giuseppe. E un nume obișnuit la Roma și în întreaga Italie.

Giuseppe locuiește într-o casă modestă, mică, incomodă (totuși o casă). Ca să meargă la uzină Giuseppe folosește trenul electric. Anul trecut, de bine de rău, Giuseppe și ai săi intraseră „în ritm”: s-au lipsit ba de una, ba de alta, dar au plătit regulat chiria și bărbatul a avut în fiecare lună asigurat abonamentul de tren. Dar iată că în Italia tradiției farfuriilor aruncate pe fereastră în noaptea de Anul nou i se adaugă de multă vreme o nouă tradiție: scumpirile, majorările de tarife și taxe de la an la an. Poate că în preajma sărbătorilor de iarnă copiii lui Giuseppe și-au pus pantofii într-un colț, așteptînd să-i găsească plini cu daruri. Dar ghetele au rămas goale. În schimb, ochii tatălui s-au umplut de neguri aflînd despre darul ce i-a fost făcut de Anul nou: chiar de la 1 ianuarie chiriile au fost majorate cu 25%. În timp ce salariul rămîne, firește, același.

Dar trenul? Lui Giuseppe i se zbat timpurile de bănuială, dar citește totuși. Da, și trenul! Cu 15%! La ce va trebui să mai renunțe anul acesta? La ce? Și anul nu e decît la început...

Mesajul și scrisoarea

O, acest început de an cînd inimile devin niște cutii de rezonanță și privirea se vrea un telescop îndreptat spre viitor...

CUTII CARE NU FOLOSESC LA NIMIC

Negăsind de lucru, acest șomer sud-coreean recurge la un original soi de comerț ambulant.

Să zicem că pe parizianul nostru îl cheamă Jean, că poartă o bască pusă ștregărește pe-o ureche și că lucrează la căile ferate. În noaptea de Anul nou, Jean a avut altceva mai bun de făcut decât să asculte discursul radiodifuzat al președintelui: a dansat cu Louise, și-a îngăduit o sticlă de vin în plus și în zori au plecat amândoi acasă, înghesuindu-se în metro. La ieșire Jean a cumpărat un ziar și a citit. Președintele dorește națiunii un viitor strălucit: soarele să răsară peste capul a 100 de milioane de francezi! Jean ride albastru; nici pentru cei 40 de milioane de azi nu ajung casele, nu ajung școlile, nu ajung locurile de muncă, nu ajung locurile în spitale, nu ajung...

Jean întoarce pagina ziarului și face haz de necaz. Deocamdată, pînă la înmulțirea francezilor la 100 de milioane, statisticienii prevăd pentru anul 1963 creșterea impozitelor cu încă 50 de miliarde de franci vechi față de anul trecut... De pe acum, față de 1958, prețul mărfurilor indispensabile traiului a crescut în Franța cu 20%, în timp ce

tății sale să citească toate scrisorile care sosesc în fiecare ajun de An nou pe adresa sa din Londra—Downing Street 10? Scrisorile le citesc secretarii, dar mai află de cuprinsul lor din cînd în cînd și ziaristii. Astfel au inserat ziarele londoneze scrisoarea prin care Thomas Doran, cetățean al Marii Britanii cu domiciliul în orașul Merseyside, în apropiere de Liverpool, îl invita pe primul ministru să petreacă la el revelionul.

Doran îi propunea primului ministru un meniu, e drept cam neobișnuit în asemenea ocazii: pline cu mezaturi. Dar aceasta a fost un fel de figură de stil, pentru că pîine cu mezaturi și-ar dori șomerii din regiunea Liverpool să aibă totdeauna. Iar numărul șomerilor se ridică aici la zeci de mii. „De mai multe luni nu mai știm ce este o mîncare caldă“, îi scrie Doran primului ministru.

Thomas Doran are o familie: soție și o fiică. Pînă acum citva timp ele lucrau. Dar

sește la nimic. A fost ideea unei case de cadouri pentru cei care sînt sături pînă în gît de lucruri utile. Căci ce-și poate dori un veritabil om de afaceri american? O locuință omenească, așa cum își dorește șomerul John Smith? Un prînz sățios, așa cum ar avea nevoie grevistul Jack Powell? Doctoriile pe care nu le poate cumpăra pentru copilul bolnav modestul funcționar Sam Dudgeon? Nu, marele afacerist n-are nevoie de nimic din toate acestea. El primește în dar (contra a numai 25 dolari) un lucru de care are cu adevărat nevoie: o cutie prevăzută cu opt becuri care se sting și se aprind, se sting și se aprind, se sting... Ei și? Cum, ei și? E doar ultima invenție în materie de surprize — „Cadou '63“. Cutia care nu folosește la nimic.

Ce bine că în S.U.A. anul fiscal începe la 1 iulie și nu la 1 ianuarie! Statisticienii au anunțat că anul viitor deficitul bugetar va fi de 12,4 miliarde dolari, față de 7,8 miliarde anul acesta. Acum însă se aprind și se sting,

Proverbul spune: „Casa e a doua față a omului“. Minerul japonez își ascunde în mîni doar fața, casa rămîne să acuze.

Pe una din străzile Parisului, nu departe de vestile locale de petrecere: oamenii fără adăpost, libniți de foame.

salariile au săltat cu chiu cu vai doar cu 12%. Ce va fi mai departe? Noul an a început cu scumpirea locurilor în spitale și maternități (o zi de spitalizare 69 franci, față de 56 franci la 31 decembrie 1962 — una din primele bucurii pentru cei născuți în '63, cărora președintele le-a urat în noaptea de Anul nou fericire!), cu creșterea prețurilor la diferite mărfuri...

Deodată, Louise strînge cu putere brațul lui Jean.

— Ai văzut?

Da, Jean a văzut, dar voia s-o scutească pe față de una din primele știri din noul an: într-o localitate mică de lângă Bugnoles, unul din cei 40 milioane de francezi, un bătrîn de 73 de ani, și-a pus capăt zilelor pentru că proprietărea sa l-a dat afară din casa în care locuia. Bătrînul Mano Braghini a lăsat o scrisoare: „Dacă sînt aruncat în stradă, nu-mi rămîne decît să mor“. Poate că scrisoarea fusese pregătită în același timp cu mesajul prezidențial de Anul nou?...

O invitație refuzată

O, această mică manie a scrisorilor de Anul nou...

Cînd ar putea primul ministru al majes-

ta nu demult au devenit la rîndu-le șomere. O familie de șomeri nu e, desigur, o gazdă nimerită pentru un prim-ministru. Așa cum nici un prim-ministru nu e o gazdă prea bună pentru delegațiile care se perindă prin cabinetul său, întrebîndu-l cu insistență: și totuși cum va fi rezolvată problema șomajului în Anglia? Ce perspective deschide 1963 în această privință? Iată în esență răspunsurile primite de către un delegat al trade-union-urilor chiar din gura primului ministru și chiar în primele zile ale acestui an: măsurile luate de către guvern în ultimele luni sînt suficiente, șomajul trebuie să fie rezolvat în cadrul legislației existente în prezent.

Drept care șomerii britanici au luat hotărîrea să se hrănească în '63 cu măsurile luate în ultimele luni ale lui '62. Iar dacă nu se vor sătura, vor adăuga și cite ceva din cadrul legislației existente în prezent...

La ce vor folosi cutiile

O, aceste lucruri care nu folosesc la nimic...

Chiar așa s-a și intitulat surpriza pe care au primit-o de Anul nou mulți oameni de afaceri din Wall Street: cutia care nu folo-

se aprind și se sting becurile care nu folosesc la nimic...

Ce bine că într-o cuvîntare recentă președintele Kennedy a declarat că în Honduras 60% din populație este analfabetă! Ce bine că președintele a vorbit de Honduras și nu de Statele Unite unde, potrivit înseși datelor oficiale, există 2.619.000 analfabeți totali și alți opt milioane practic analfabeți. Da, dar cutia care nu folosește la nimic nu cere să ai carte, cere să ai dolari...

Dolarii... Cei 4 milioane de șomeri, ca și cei 32.000.000 americani „care trăiesc încă în pragul sărăciei“, cum recunoștea însuși președintele Kennedy în recentul său mesaj „Cu privire la starea Uniunii“, aproape că le-au uitat înfățișarea. Și nu sînt perspective că vor putea să reinnoade cunoștința în 1963.

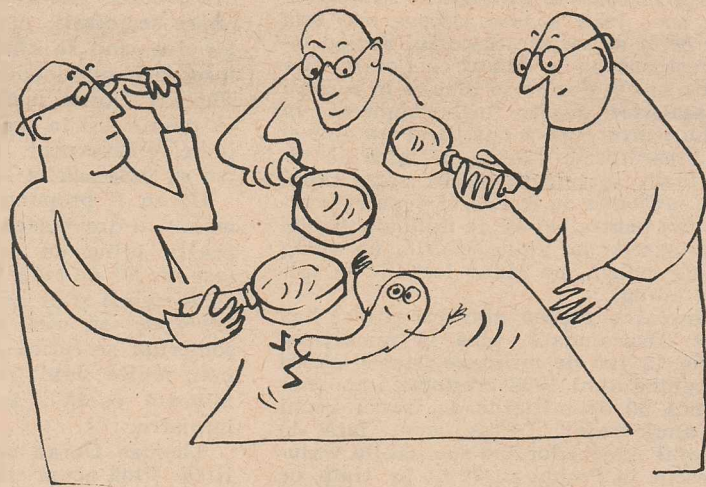
La începutul anului s-a aflat că o tînră mamă americană a născut două surori siameze. Doctorii spun că există șanse ca ele să fie despărțite. Dar care e doctorul care va putea despărți în 1963 „surorile siameze“ ale societății capitaliste: exploatarea și șomajul, luxul exploataților și mizeria celor exploatați, „cutiile care nu folosesc la nimic“ și suferințele celor mulți, care făuresc totul cu brațele lor.

Radu ȚULESCU

PLANARIA II UIMESTE PE OAMENII DE ȘTIINȚĂ

de Arthur KESTLER (S. U. A.)

• UN VIERME CIUDAT ȘI O EXPERIENȚĂ SURPRINZĂTOARE •
MEMORIA, MECANISM CU RE-SORTURI NECUNOSCUTE • CINE
„ȚINE MINTE” MAI BINE: CAPUL
SAU COADA?!

Poate cele mai pasionante probleme ale biologiei contemporane sînt cele legate de genetică, știința eredității, în care se înfruntă două orientări diferite: una reprezentată de genetica formală — cealaltă, micluriniștă. Cea dintîi susține, printre altele, că nu este posibilă moștenirea caracterelor și însușirilor dobîndite de organisme în cursul vieții lor. Dezvoltînd tezele materialiste ale lui Lamarck și Darwin, orientarea micluriniștă în genetică a arătat, pe baza unui bogat material experimental, că ereditatea caracterelor dobîndite este un fapt real și că numai cu ajutorul acestei teze se poate explica evoluția viețuitoarelor.

Articolul pe care-l publicăm mai jos, reprodus după ziarul „Washington Post”, prezintă o serie de experiențe recente — la prima vedere, surprinzătoare — ale unor cercetători americani, care vin în sprijinul tezei privind ereditatea caracterelor dobîndite. Și în rîndul geneticienilor din S.U.A. tezele materialiste ale orientării micluriniște încep să cîștige teren...

Pe coperta revistei „Worm Runners' Digest” (Studierea viermilor) apare o ciudată vietate: viermele cu două capete Planaria tigrina.

Revista — editată de un grup de cercetători de la Universitatea din Michigan — se subintitulează „revistă neoficială de psihologie comparată”. Redactorul șef, profesorul James V. MacConnell, este un tînăr și serios experimentator psiholog, și în ochii lui viermele Planaria se bucură de o deosebită atenție.

Explicația acestui interes constă în aceea că pe scara evoluției acești viermi sînt ființele cele mai inferioare ce posedă un sistem nervos central cu simetrie bilaterală și în același timp sînt organismele cele mai evoluate care se înmulțesc prin diviziune simplă.

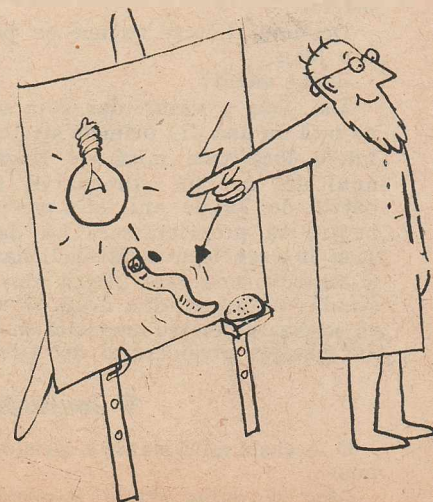
Planaria se înmulțește pe cale sexuată și asexuată. În timpul verii viermele își pierde coada, apoi îi crește una nouă, iar pe coada ce s-a desprins crește un cap nou! În condiții favorabile viermele poate fi tăiat în cincisase bucăți, și fiecare din acestea devine apoi un individ normal.

LUMEA SA S-A ÎMPĂRȚIT ÎN DOUĂ

Oamenii de știință de la Universitatea din Michigan, studiînd viermele Planaria, au abordat o problemă extrem de interesantă: își menține oare individul rege-

nerat „memoria”? Poate el „ține minte” ce s-a întîmplat cu el înainte de diviziune, adică înainte ca lumea sa să se fi împărțit în două? Cine are o „memorie” mai bună: capul cu coada nouă sau coada cu capul nou?

Thompson și MacConnell au efectuat următoarea experiență. Viermele este pus într-un mic acvariu umplut cu apă. Cînd viermele se obișnuiește cu noile condiții, el începe să se deplaseze înainte și înapoi de-a lungul vasului, executînd mișcări specifice

care amintesc lunecarea melcului. Privit la microscop, corpul neted și elastic al viermelui, punctat cu pete mici de culoare închisă, verde-cenușie și cafenie, are o înfățișare atrăgătoare, deși ochii săi sînt parcă fără viață. Viermele distinge lumina, însă ochii săi nu deosebesc formele.

Pe neașteptate, deasupra viermelui se aprind două becuri electrice puternice, de 100 wați. În mod obișnuit viețuitoarea nu reacționează la lumină, dar după impulsul luminos i se aplică un șoc electric care determină o contractare bruscă, febrilă, a corpului.

„Lecția” se repetă, și după cîtva timp viermele se obișnuiește cu lumina: ea îi apare ca un semnal care anticipează o lovitură și corpul i se contractă de îndată ce se aprind becurile. Astfel viermele a învățat să asocieze lumina cu șocul electric, cu alte cuvinte la el s-a format un reflex condiționat.

După experiență, viermele este tăiat în două și se dă posibilitatea ambelor jumătăți să se regenereze. Oare viermii „noi” vor ține minte reflexul elaborat și, în caz afirmativ, în ce măsură?

CURSURI DE PERFECTIONARE... PENTRU VIERMII

Aici s-au ivit unele dificultăți. „Coadă” sau „capul” se regenerează, în mod obișnuit devenind un exemplar complet în decurs de două săptămîni, însă pentru a se asigura dezvoltarea deplină a tuturor organelor, acest termen a fost sporit cu încă două săptămîni.

Patru săptămîni în viața unui vierme este un termen lung. Se poate presupune că în acest interval animalul „uită” o parte din reflexele condiționate dobîndite, chiar dacă rămîne intact și nevătămat. De aceea s-a format un grup de viermi pentru control, care timp de o lună nu au fost supuși nici unui fel de probe. Trebuia aflat cîte eforturi sînt necesare pentru a restabili pe deplin „experiența și priceperea” anterioare ale acestor viermi.

Și iată rezultatul. Pentru ca ei să învețe pentru prima oară să reacționeze la lumină e nevoie de aproximativ 150 de „lecții” (lumină — șoc electric). După o odihnă de patru săptămîni unii viermi reacționează imediat la lumină, alții au nevoie de „lecții suplimentare” pentru a-și reface reflexul condiționat pierdut. În medie, pentru restabilirea unui

reflex condiționat sigur, grupul de viermi a avut nevoie de un „curs de perfecționare” de doar 40 de „lecții”.

În felul acesta „economia de lecții” necesare, datorată „memoriei”, este de 150—40 = 110 „lecții”, deci peste 70 la sută, ceea ce nu este de loc rău.

Iar acum de la viermele normal să revenim la cel tăiat în două. Fiecare jumătate — după ce-și desăvîrșea complet regenerarea organelor — trecea la „cursuri de perfecționare” pe baza aceluiași sistem folosit la exemplarele netăiate. S-a constatat că „coada” (adică viermele regenerat din coa-

statat păstrarea reflexului condiționat în aceeași măsură la „capete” și la „cozi”.

CUM SE TRANSMITE MEMORIA?

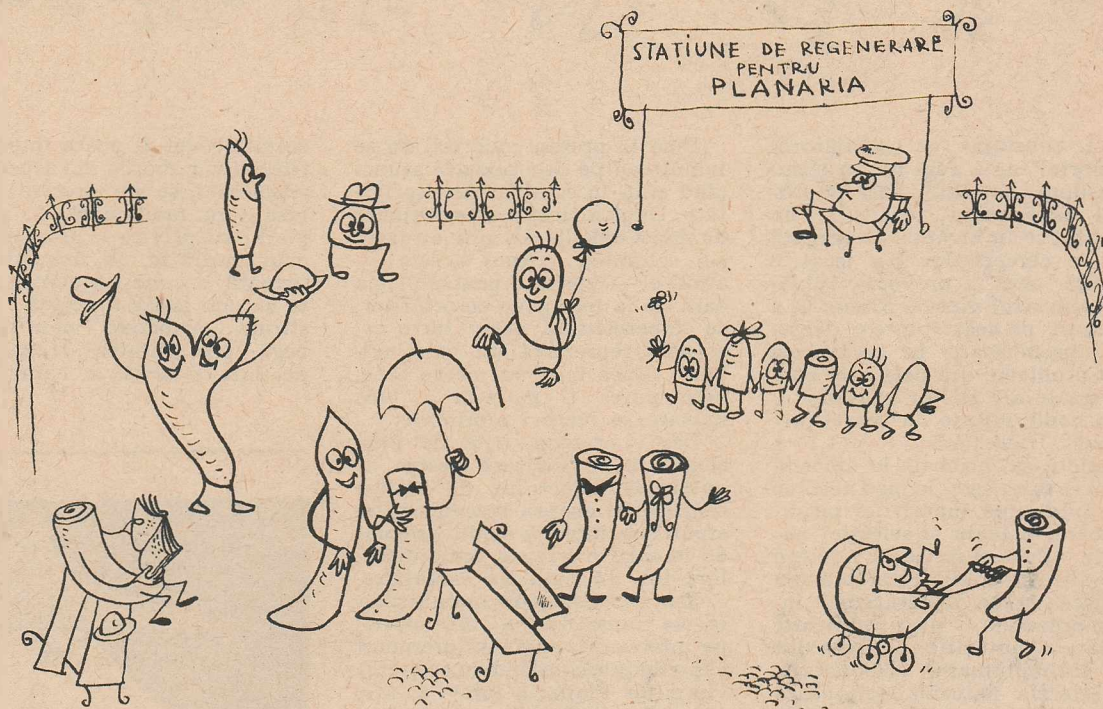
Apoi cercetătorii și-au pus o nouă problemă, mai complexă: în ce mod reține „coada” ceea ce a învățat „capul” și în general în ce fel se transmite „memoria” de la un exemplar la altul.

S-a efectuat încă o experiență. Pentru a descrie mai clar desfășurarea ei, vom denumi în mod convențional viermele de experiență cu cifra „1”. El are un cap

li s-a păstrat regimul alimentar obișnuit.

Așadar, intrucît „coada” viermelui care a servit drept hrană poate „transmite” o „memorie” cu nimic mai prejos decît cea a „capului”, s-ar fi putut crede că în cazul de față creierul joacă doar un rol secundar. Dar de fapt lucrurile nu stau așa.

Creierul animalului, deși primitiv, este centrul sistemului său nervos, la care sosesc impulsuri senzoriale, vizuale și auditive; din creier se transmit impulsuri motrice, prin două fibre nervoase simetrice și ramificațiile lor, spre celelalte părți ale corpului.

da viermelui inițial) a reținut în „memorie” tot atît cît și „capul”, adică viermele regenerat din capul viermelui inițial; atît la unii cît și la ceilalți „memoria” s-a păstrat în proporție de aproximativ 70 la sută, cam tot atît cît și la ființele rămase întregi.

Rezultate asemănătoare au obținut și cercetătorii Erhardt și Sherrick, de la Universitatea din Washington. Ei au „învățat” un grup de viermi să găsească drumul într-un labirint simplu. Ca și în cazul precedent, s-a con-

șii o coadă, pe care le vom desemna: CAP-1 și COADA-1.

Ciudata experiență a decurs în modul următor. Viermele „1” a fost învățat să meargă prin labirint. Apoi i s-a desprins coada. Lui CAP-1 i-a crescut o nouă coadă pe care, spre a o deosebi de cea veche, o vom denumi COADA-2. Aceasta din urmă a fost la rîndul ei tăiată și s-a așteptat pînă cînd i-a crescut un cap nou: CAP-2. Așadar, s-a obținut o ființă formată din: CAP-2 + COADA-2, care nu avea, din punct de vedere anatomic, nici un organ și nici un țesut comun cu viermele inițial. Și totuși... ea a reținut în „memorie” mare parte din ceea ce a învățat viermele „1”! Cum a avut loc transmiterea informațiilor?

O altă serie de experiențe a avut rezultate și mai neașteptate. În perioada împerecherii, unele exemplare de Planaria devin „canibale”: ele devorează tot ce-i viu și le nimereste în cale, inclusiv propriile lor cozi, care cu puțin timp înainte au fost desprinse de cap de către experimentator.

MacConnell a tăiat viermi „învățați” și cu ei (mai bine zis cu coada lor) i-a hrănit pe viermii „neînvățați”. După cum au dovedit-o în mod foarte convingător experiențele, „canibalii” hrăniți cu animalele „învățate” au manifestat aptitudini mai bune la „învățatură” decît viermii cărora

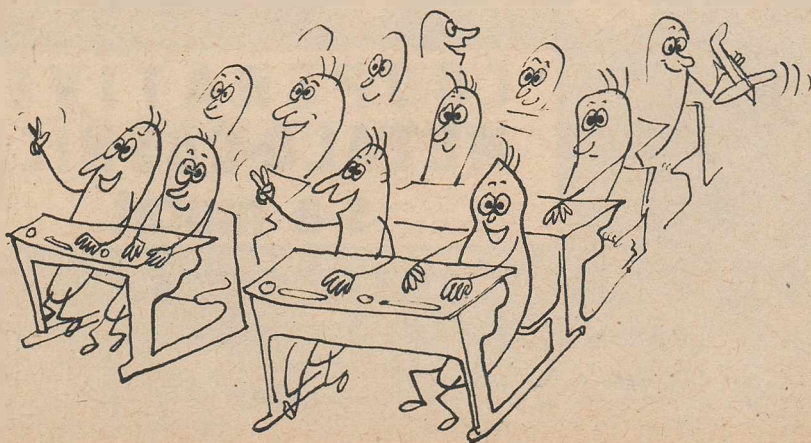
Mai mult decît atît, experiențele lui Erhardt dovedesc, în mod neașteptat, că viermii bicefali percep lumea înconjurătoare mai repede decît ceilalți, în timp ce viețuitoarele cărora li s-a extirpat creierul s-au dovedit inapte pentru „învățatură” (experiența lui Govy).

Și, cu toate acestea, după cum am arătat mai sus, „coada” unui vierme Planaria cîndva „înstruit” poate menține singură reflexe. Din toate cele arătate mai sus reies următoarele: capul este necesar pentru dobîndirea de cunoștințe, însă nu și pentru păstrarea lor. „Memoria” animalului nu poate avea „sediul” doar în creier și în sistemul nervos central, ci și în procesele chimice ce au loc în celulele din corpul întreg.

Un neurolog american de vază, profesorul Ralph Gerard, a emis ipoteza că în capul viermelui „memoria” se păstrează datorită unui lanț de neuroni, iar în restul corpului sub forma de urme chimice.

UN VIERME NEÎNSEMNAT PROVOACĂ VILVĂ ÎN LUMEA SAVANȚILOR

Afirmația profesorului Gerard a fost dovedită și pe cale experimentală: viermi „învățați” au fost tăiați în jumătate, apoi li s-a dat posibilitatea să-și regenereze organele, fiind însă puși într-un lichid care conținea un „ștergător” chimic al memoriei.

S-a constatat că „spălătorul memoriei” nu a avut nici o acțiune asupra „capului”, însă la sfârșitul experienței „cozile”... au uitat tot ce au învățat. În această fază a cercetărilor s-a iscat o dispută care a provocat vîlvă. Nefsemnatul vierme Planaria a dobîndit pe neașteptate o deosebită însemnătate în rezolvarea unei probleme din cele mai controversate ale zilelor noastre.

În conformitate cu teoria „ortodoxă” (idealistă — n.t.) a geneticii, evoluția de la amoebă la om se datorește, în mod absolut și în întregime, mutațiilor întâmplătoare, precum și selecției naturale. (Prin mutație se înțelege o modificare ereditară bruscă sau formarea unor trăsături noi într-un organism — n.t.) Se afirmă, așadar, că mutațiile ereditare sînt pur întâmplătoare, accidentale, iar selecția naturală acționează ca un fel de mașină automată de triere, care permanentizează mutațiile favorabile și respinge pe celelalte. Prin urmare, nimic din ceea ce au trăit și învățat părinții în decursul vieții nu se moștenește de către descendenți. Mecanismul eredității este orb și surd față de cerințele procesului de evoluție pe care îl slujește. Se afirmă de asemenea că gena (particulă careia școala biologică idealistă îi atribuie rolul de a transmite caracterile la descendenți — n.t.) se găsește în celulele embrionale în desăvîrșită izolare; că este separată de celelalte părți ale corpului „părinte”; și, în fine, că ea trece fără nici un fel de modificări din generație în generație.

Este de ajuns ca cineva să înceapă să susțină un punct de vedere opus, și anume că caracterile dobîndite se moștensec și că ele contribuie la evoluția care se desfășoară într-o direcție anumită — și acest om de știință este imediat socotit „eretic”. (Autorul se referă la biologii americani, în rîndul cărora concepțiile idealiste, antiștiințifice, au încă o mare răspîndire — n.t.)

Viermele Planaria nu este prima vietate care face o spîrtură în fortăreața „ortodoxiei”. În decursul — aproximativ — al ultimilor cinci ani s-au strîns treptat dovezi care aduc apă la moară „ereticilor”. Planaria nu reprezintă decît ultima lovitură, cea mai grea.

Experiențele descrise dovedesc, fără putință de îndoială, moștenirea caracterelor dobîndite, cel puțin în ce privește înmulțirea asexuată.

Pînă în prezent, viermii nu se înmulțeau pe cale sexuată atunci cînd erau în condiții de captivitate. După ultimele date obținute de MacConnell, și aici situația s-a schimbat: „Anul acesta — arată el — viermii, pentru prima oară de la începerea cercetărilor, se împerechează activ între ei; aceasta reprezintă un mare triumf”. Dacă totul va merge bine, vom putea fi martori a încă numeroase lucruri uimitoare.

Dar și descoperirile de pînă acum dau o lovitură destul de puternică punctului de vedere tradițional asupra mecanismului eredității, întrucît modul asexuat de înmulțire este, la urma urmelor, tot un mod de înmulțire.

Pentru înțelegerea mecanismului de transmitere a „memoriei”, un interes deosebit l-au prezentat experiențele constînd în creșterea viermilor Planaria într-o soluție chimică avînd proprietatea de a „dizolva memoria”, la care ne-am referit și mai sus. Despre ce e vorba?

Una din substanțele foarte complexe și care joacă un rol important în mecanismul eredității este acidul ribonucleic. Acidul poate fi însă neutralizat cu ajutorul unei alte substanțe — ribonucleaza. Tocmai aceasta din urmă a fost folosită pentru „dizolvarea memoriei”. Viermii care-și petreceau întreaga perioadă de regenerare într-o soluție concentrată de ribonuclează creșteau deseori fără cap sau fără ochi, deveneau monștri, ceea ce dovedește că solventul a constituit un obstacol pentru manifestarea caracterelor potențiale ale eredității, codificate în mod chimic în acidul ribonucleic.

Pe de altă parte, soluții slab concentrate de ribonuclează nu au făcut decît să întîrzie procesul de regenerare a viermilor, fără a exercita o acțiune dăunătoare vizibilă asupra dezvoltării organelor; aceste soluții n-au făcut decît să „dizolve” chimic elementele consolidate ale „memoriilor”, dobîndite recent în procesul de „învățătură”. Ca urmare, la viermii regenerați nu s-a păstrat reflexul condiționat respectiv și ei au trebuit să ia „școala” de la început.

APLECAȚI URECHEA LA CE SPUNE PLANARIA...

Studiul viermilor Planaria a început relativ recent; în prezent experiențele se efectuează, se repetă și se continuă concomitent în cîteva universități. Re-

zultatele vor fi poate îmbunătățite, se vor aborda noi aspecte ale problemei, se vor preciza altele, însă teza fundamentală, principială, cu privire la transmiterea prin ereditate, în înmulțirea asexuată, a cunoștințelor dobîndite nu mai poate fi negată. Totuși știința „ortodoxă” continuă să nege posibilitatea transmiterii pe cale sexuată a caracterelor

dobîndite, ceea ce duce la concluzia paradoxală că animalele inferioare dispun de un mecanism de evoluție mult mai perfecționat decît cele superioare. Cele dintii s-ar bucura deci de privilegiul și de capacitatea de a trage foloase din experiența trecută a strămoșilor lor, însă la speciile superioare — par a afirma „ortodoxii” — întreaga experiență dobîndită se duce pe apa sîmbetei, o dată cu moartea strămoșilor.

Dacă lucrurile ar sta într-adevăr așa, superioritatea înmulțirii sexuate ar fi într-atît redusă la zero, încît ființele care se înmulțesc prin diviziune simplă ar fi ajuns de mult din urmă, în dezvoltarea lor, animalele care se înmulțesc pe cale sexuată. Sexul ca atare ar fi fost abandonat, ca o caracteristică inutilă, și toți ne-am înmulți prin înmugurire...

Dar aceasta nu s-a întîmplat! Poate că unii savanți, care continuă să susțină posibilitatea schimbării eredității numai în condițiile unor șocuri de temperatură și de iradiere, ar trebui să aplece urechea la ceea ce le spune Planaria...

(Traducere prescurtată din „Washington Post”)

Desene de LILIANA ROȘIANU

ATELIERUL DE REPARAT FRIGIDERE, MAȘINI DE SPĂLAT RUFEE ȘI ASPIRATOARE DE PRAF AL

COOPERATIVEI METALO-CASNICA s-a mutat

DIN STR. DOBROGEANU GHEREA Nr. 5, ÎN STR. AVRIG, BLOC E (Piața Ianului), TRAMVAI 7, 13, 14, 24, 26, 27, TROLEIBUZ 85, TELEFON 11.49.69.

DE ASEMENEA SE FAC REÎNCĂRCĂRI DE AGREGATE PENTRU TOATE TIPURILE DE FRIGIDERE CU ABSORBȚIE („FRAM”, „PINGUIN”, „FRIGOLUX”, „SEVER” etc.). SE FAC ÎNCĂRCĂRI DE AGREGATE PENTRU TOATE COOPERATIVELE DIN ȚARĂ. SE REPARĂ ÎN PERIOADA DE GARANȚIE FRIGIDERELE „FRAM” ȘI „ALKA”.

RADIO

Povestea vorbeli

STOFE?

Ne-am propus să vă povestim câte ceva din istoria cuvintelor drapel, toaletă și birou. Întrebarea din titlu este, credem, justificată: acestea trei sînt oare denumiri ale stofei? La prima vedere igrig că nu, de aceea trebuie să vă spunem că...

... drapel este de origine franceză (drapeau) și face parte din familia cuvintului drap, care înseamnă „postav”. Primul înțeles al lui drapeau era deci „bucată de postav”, apoi cuvîntul și-a restrîns înțelesul, denumind numai bucățile de postav folosite la confecționarea steagurilor.

... toaletă are o poveste asemănătoare cu drapel în ceea ce privește originea. Ne adresăm din nou limbii franceze, pentru a afla că toalette este un diminutiv al lui toile („pînză”), deci a însemnat mai întîi „pînză mică, bucățică de pînză”, față cum a evoluat sensul lui toilette: 1. bucățică de pînză; 2. pînză mică, albă, pusă pe masa cu obiectele de toaletă; 3. masa în fața căreia șade femeia cînd se coafează; 4. obiectele necesare coafării; 5. podoaabe ale femeii (la început, probabil, numai cele care împodobeau capul); 6. îmbrăcăminte femeiască, rochie.

După cum se vede, lucruri care nu se prea leagă între ele (pînză-coafură-o mobilă-podoabe-rochie) apar unite în istoria unui cuvînt ca toilette, împrumutat și adaptat de limba romînă în forma toaletă.

Cuvîntul birou este rezultatul adaptării franțuzescului bureau (pronunțat büro), al cărui prim înțeles a fost din nou... o stofă: bucată de postav gros, de culoare verde. De la o vreme, mesele acoperite cu un asemenea postav au fost și ele numite birouri. Mai tîrziu, un anumit tip de mese (mesele de scris) au căpătat această denumire chiar atunci cînd nu erau acoperite cu postav verde. Evoluția nu s-a oprit însă aici. Camera în care lucrează funcționarii la mesele lor de scris (sau încăperea dintr-o casă particulară unde se află masa de lucru) s-a numit și ea tot birou, apoi cuvîntul a început să se refere la „grupul de funcționari care lucrează în aceeași cameră”. Și cum, adesea, un astfel de grup forma o unitate administrativă, cuvîntul nostru a căpătat și înțelesul de „serviciu”, mai tîrziu pe acela de „instituție”.

Sorlin STATI

De vorbă cu medicul

SĂ BEM CAFEA ȘI CEAI?

Doză băuturi ce se bucură de o mare popularitate. Ambele conțin cofeină în cantități diferite. Marele public nu știe însă că, de fapt, conținutul de cofeină din frunzele de ceai este mai mare decît cel din boabele de cafea și că băuturile preparate în forma lor definitivă, consumabile, au aproximativ același conținut de cofeină. O ceașcă mijlocie de cafea conține 100-150 mg cofeină, ceea ce reprezintă cam o doză terapeutică realizată prin injecția unei fiole obișnuite. În afară de cofeină cafeaua mai conține anumite uleiuri, iar ceaiul are o cantitate importantă de tanin cu efectele lor specifice asupra organismului.

Aft ceaiul cît și cafeaua sînt consumate adesea pentru acțiunea lor stimulantă. Bradul în care un individ este stimulat de o cantitate lădă de cofeină este variabil, lepinzînd — în primul rînd — de temperamentul individual. La unele persoane consumul de cafea sau de ceai este urmat de insomnii, la altele nu. Intensitatea acțiunii cofeină este influențată în mare parte de fondul de excitabilitate a sistemului nervos. Copiii — de pîldă — sînt mai sensibili decît adulții la stimularea produsă de aceste băuturi, pentru că ei au o excitabilitate reflexă în general mai ridicată. Din această cauză ceaiul și cafeaua ar trebui excluse din alimentația copiilor (chiar și o ceașcă de cacao conține o cantitate de cofeină mergînd pînă la 0,50 mg).

Există o serie de stări de boală în care cafeaua și ceaiul sînt contraindicate. Bolnavii de gută vor trebui să evite aceste băuturi deoarece icalcozii din cafea și ceai au o formulă chimică apropiată de acidul uric care este în cantitate crescută în organismul urticilor. Bolnavii de ulcer

evolutiv trebuie și ei să-și limiteze mult consumul de cafea și ceai. Chiar cafeaua decofeinizată, prin conținutul unor constituenți ai boabelor de cafea stimulează secreția gastrică. Dacă totuși obișnuința este foarte mare, această băutură va fi diluată cu frîșcă și va fi consumată în timpul meselor.

Se pune întrebarea dacă bolnavii de hipertensiune arterială au voie să consume cafea. Desigur că într-o afecțiune în care se urmărește scderea nu este recomandabilă stimularea prin consumul ceaiului și cafelei. Dat fiind însă conținutul în teobromină al acestor alcaloizi, care are o acțiune favorabilă asupra rinichilor, ca și faptul că cofeina combate cefaleea aftă de frecventă la hipertensivi, se pot consuma cantități mici de cafea și ceai sub controlul medicului curant.

O exagerare în consumul cafelei poate duce la o intoxicație cronică, cu simptome supărătoare. Astfel stimularea exagerată a sistemului nervos duce la neliniște și la somn agitat. Stimularea mușchilor inimii duce la tulburări ale bătăilor inimii, care se manifestă prin extrasistole, palpitații și tahicardie (bătăi care depășesc numărul lor normal). Consumarea excesivă a cafelei va avea ca efect o iritație gastrointestinală urmată de diaree, iar a ceaiului (din pricina taninului) poate duce la constipație.

Consumul normal de ceai și cafea dă o senzație bună și o sporire a capacității de lucru. Acestea sînt elemente subiective care determină multe persoane să exagereze și să nu poată părăsi consumul acestora. Date fiind însă efectele nocive descrise mai sus, se impune un control și o ponderație în consumul cafelei și ceaiului.

Dr. Silviu GHEREA

RADIOJURNALE, BULETINE DE ȘTIRI, BULETINE METEOROLOGICE:

Zilnic: Orele: 5.00, 6.00, 7.00, 13.00, 17.00, 20.00, 22.00 (joi: 22.30), 23.50 (Progr. I). 12.00, 14.00, 16.00, 18.00, 21.00, 23.00 (Progr. II).

Duminică: 7.00, 13.00, 19.30, 22.00 (Progr. I). 7.50, 14.00, 18.00, 20.00, 23.00 (Progr. II).

COTELE APELOR DUNĂRII

Zilnic ora 13.40 (Progr. I).

RECOMANDĂRI DIN PROGRAM:

Zilnic ora 12.10 (Progr. II) și 13.05 (Progr. I)

DUMINICĂ 3 FEBRUARIE. Programul I. 6.00: „Înfrății în muncă, în cîntec și joc” — muzică populară romînească și a minorităților naționale 6.30: Dansuri orchestrale 7.10: Concert de dimineață 8.00: Sumarul presei centrale 8.10: Școala și viața 8.30: Muzică ușoară la acordeon 8.50: „Ghid muzical” (9): Programatismul în creația compozitorilor Cealikovski și Glazunov 9.30: Teatru la microfon pentru copii: „Fram, ursul polar” de Cezar Petrescu 10.30: Piese corale 11.00: Program muzical pentru frunții recoltelor bogate 11.30: Vorbește Moscova! 12.00: Arie din opere de Haendel, interpretate de Zara Doluhanova 12.22: Muzică ușoară 13.10: De toate pentru toi 14.00: Muzică populară romînească cerută de ascultători 14.30: Piese instrumentale de mare popularitate 14.40: Interpreți de muzică ușoară: Doina Badea, Adolfo Alfonso, Raina Deneva, Gheorghe Kordov, Georges Cuetary, Gigi Marga, Vladimir Troșin, Jeny Petra, Korda György, Conny Francis, Milan Hladil, Constantin Drăghici, Violetta Villas, Bogdan Cijevski, Dean Martin 15.20: Rapsoade de Mircea Basarab; Burlescă pentru pian și orchestră de Emanoil Elenescu 15.50: Noi înregistrări de muzică populară romînească 16.15: Muzică ușoară de compozitori sovietici 16.40: Artiști amatori din G.A.C. la microfon 17.00: Din viața satelor patriei 17.40: Sonate pentru pian de Beethoven în interpretarea lui Wilhelm Kempf: Sonata nr. 13 în Mi bemol major, opus 27, nr. 1 18.00: Muzică ușoară 18.30: Muzică populară romînească 19.00: Muzică din opere 19.35: „Melodii... melodii” — muzică ușoară romînească 20.00: Teatru la microfon: „Surorile” după piesa scriitorului sovietic Knorrev, cu: Sandina Stan, Vali Voiculescu, Valeria Gagialov, Alexandra Polizu, Elena Antonescu, Ion Manu, Cornel Vulpe, Dan Damian, Mihai Fotino. Regia artistică: Mihai Zilra 21.04: Muzică de estradă 21.45: Muzică de dans 22.25: Muzică de dans 23.10: Lucrări de Debussy: Două dansuri pentru harpă și orchestră; Rapsoada I pentru orchestră și clarinet; Preludiu la „După-amiaza unui faun”.

Programul II. 7.00: Cîntă fanfara reprezentativă a Armatei 7.30: Cîntec din folclorul nou și jocuri populare romînești 8.00: Concert de dimineață 8.30: Clubul vocii 8.50: Anunțuri, muzică 9.00: Melodii populare romînești cerute de ascultători 9.30: Concursul „Cine știe, ne scrie!” Întrebările etapei a III-a 9.50: Jocuri populare romînești 10.00: Cîntă soprana Ana Tălmăceanu și basul Vlorel Ban 10.30: Revista presei străine 10.38: Muzică distractivă 11.00: Concertul Filarmonicii de stat „George Enescu”, dirijor Nicolae Boboc, solist Mihai Rădulescu: Concert pentru două orchestre de coarde, pian și percuție de Ludovic Feldman; Concertul pentru orgă și orchestră în Sol minor de Haendel; Simfonia a IV-a de Schumann. În pauză: Emisiunea „Cinema” 13.00: Concert de prînz 14.05: Cîntă Dorina Drăghici 14.30: Cine știe, câștigă! — „Pagini celebre din literatura pianului” 15.15: Din folclorul popoarelor 16.00: Oameni și fapte 16.08: Muzică distractivă 16.30: Concert de după-amiază 17.15: Miniaturi literare 17.25: Muzică ușoară cerută de ascultători 18.05: Din spectacolele Teatrului de Operă și Balet al R.P.R. 19.00: „Moinești zlelor noastre” — radioreportaj de Ion Sava 19.15: „Legendă elegiacă” de Alfonso Castaldi — violoncelist Radu Aldulescu, la pian Dagobert Bucholtz 19.30: Album de române 20.05: Pagini alese din muzica ușoară romînească 20.30: Jocuri populare romînești 20.45: Muzică de dans 21.45: Literatură și muzică: Lucrări muzicale îndrăgite de scriitori 22.00: Muzică de dans 22.38: Sonata pentru vioară și pian K.V. 454 de Mozart — interpretează Wanda Wilkomirska, la pian Kurt Rapf. Înregistrare de la „Festivalul muzical Salzburg — 1962” 23.10 — 24.00: Muzică de dans.

LUNI 4 FEBRUARIE. Programul I. 5.07: Muzică ușoară 5.30: Gimnastică 5.40: Melodii populare romînești 6.07: Muzică de balet 6.20: Emisiunea pentru sate 6.30: Marșuri patriotice 6.45: Salut voios de pionieri! 7.10: Mici piese de estradă 7.30: Sfatul medicului: Prevenirea afecțiunilor în anotimpul rece 7.35: Anunțuri, muzică 7.45: Jocuri populare romînești 8.00: Sumarul ziarului Știința 8.08: Muzică instrumentală și vocală de compozitori ruși 8.30: Muzică din opere 9.00: Tineretea ne e dragă! 9.20: Ansambluri artistice școlare 9.35: Fragmente din „Divertismentul rustic” de Sabin Drăgoi 10.00: Corul Radioteleviziunii 10.30: Sonata nr. 1 opus 45 pentru violoncel și pian în Si bemol major de Mendelssohn-Bartholdy 11.05: Arie din opere 11.30: Muzică populară romînească și a minorităților naționale 12.00: Valsuri de estradă 12.30: Cîntă orchestra Ansamblului de stat de dansuri populare al Uniunii Sovietice, dirijor Igor Moiseev 13.10: Muzică ușoară 14.00: Concert de prînz 14.30: Cîntec și jocuri populare romînești 15.00: Soliști și formații de muzică ușoară 15.30: Fragmente din opera „Mignon” de Thomas 16.15: Vorbește Moscova! 16.45: Muzică populară romînească din Banat 17.10: Tineri interpreți în studio: fagotista Rodica Gheorghiu 17.30: „Prietenă noastră cartea”: „Crăiasa zăpezii” de H.C. Andersen 18.00: Muzică de estradă 18.30: Lecția de limba rusă (începători) 18.40: Selecțiuni din opera „Vînzătorul de păsări” de Zeller 19.00: În pas cu știința 19.20: „Dicționar muzical” (9) Sonata (A) 19.45: Din cele mai cunoscute melodii populare romînești 20.15: Cîntă Claudio Villa 20.30: Noapte bună, copii! 20.40: Muzică simfonică romînească (George Enescu, Paul Constantinescu, Dimitrie Cucu) 21.15: Pe teme internaționale 21.25: Muzică ușoară

romînească 22.25: „Simfonia Alpiilor” de R. Strauss 23.00—23.50: Concert de noapte.

Programul II. 12.15: Concertul în Sol major pentru flaut și orchestră de Mozart 12.45: Muzică ușoară 13.15: Însemnări de reporter 13.22: Muzică populară romînească 14.10: Din creația de operă a compozitorului sovietic Gustav Ernesac 14.30: Estrada instrumentelor 15.00: Simfonie-poem de Dumitru Bughici 15.30: Muzică populară romînească 16.10: Cîntă Paul Robeson 16.30: Uverturi și dansuri din opere 17.00: Muzică ușoară de compozitori sovietici 17.30: Sfatul medicului (reluare) 17.35: Anunțuri, reclame, muzică 18.05: Simfonii de Brahms dirijate de Arturo Toscanini: Simfonia I în Do minor 18.49: „Cu cîntecul și jocul pe meleagurile patriei” 19.30: Din activitatea sfaurilor populare 19.40: Muzică de dans 20.20: Din muzica popoarelor 21.15: Cîntec 21.30: Evocare: Barbu Ștefănescu-Delavrancea 22.00: Cîntăreți de operă: Renata Tebaldi și N. Herlea 22.30: Cîntec de dragoste de compozitori romîni 23.10: Trio nr. 1 în Re minor de Schumann: Leonid Kogan — vioară, Mstislav Rostropovici — violoncel, Emil Ghilels — pian 23.41—24.00: Muzică de estradă.

MARTI 5 FEBRUARIE. Programul I. 5.07: Melodii și jocuri populare romînești 5.30: Gimnastică 5.40: Cîntec patriotic 6.07: Muzică ușoară 6.20: Emisiunea pentru sate 6.30: Jocuri interpretate de fanfara 6.45: Salut voios de pionieri! 7.10: Muzică populară din țări socialiste 7.30 Sfatul medicului: Bronșitele 7.35: Anunțuri, muzică 7.45: Mici piese instrumentale 8.00: Sumarul presei centrale 8.08: Melodii populare romînești și ale minorităților naționale 8.30: Lucrări de Wilhelm Friedmann Bach: Simfonia în Fa major; Concertul în Do minor pentru clavicin și orchestră de coarde — solist Robert Köbler 9.00: „Țară minunată” — cîntec și jocuri 9.30: Muzică ușoară 10.00: Fragmente din opera „Ion Vodă cel Cumplit” de G. Dumitrescu 10.30: Muzică populară romînească 11.05: Cvarțetul nr. 2 în Mi minor de Zeno Vancea 11.30: Jocuri populare din Moldova 11.45: Radio prichindel 12.00: Piese distractive de estradă 12.30: Răspundem ascultătorilor 12.40: Fragmente din opera „Nuntă la Malinovka” de Alexandrov, dirijor Viktor Knuşevički 13.10: Concert de prînz 14.00: Din cîntecul și dansurile popoarelor 14.30: Muzică ușoară romînească 15.00: Arie și duete din opera „Manon Lescaut” de Puccini 15.30: Dansuri instrumentale 15.45: Cîntă orchestra de muzică populară „Cîndrețul” a Filarmonicii de stat din Sibiu 16.15: Vorbește Moscova! 16.45: „Sub steagul păcii și prieteniei” — program de cîntec 17.10: Pagini orchestrale din opere 17.40: Fragmente din „Oratoriul eliberării” de Radu Paladi, pe versuri de Eugen Jhebeleanu 18.00: Universitatea tehnică radio: Procedee moderne de lucru la furnal” de conf. D. Dobrovici 18.15: Cîntec de dragoste 18.30: Limba noastră: Vorbește acad. prof. Al. Graur 18.40: Sonate pentru pian de Beethoven în interpretarea lui Wilhelm Kempf: Sonata nr. 14 în Do diez minor, opus 27 19.00: Revista economică radio 19.20: Tangouri 19.35: Program muzical pentru frunții în producție 20.15: Cîntă Sonia Cruțeru și George Bunea 20.30: Noapte bună, copii! 20.40: Muzică populară romînească 21.15: Cine știe câștigă! (reluare) 22.25: Muzică de dans 22.58: Octetul opus 108 în Fa major de Schubert.

Programul II. 12.15: Arie și scene din opere 12.40: Piese simfonice romînești 13.15: „Peisaj petrolifer” — din repotașele scriitorilor noștri 13.30: Melodii de estradă sovietice 14.10: Piese romînești pentru fanfara 14.30: Suita veche de Johann Halvorsen 15.00: Muzică populară (Rodica Bujor, P. Vasile — taragot și Fl. Ciocă — vioară) 15.30: Muzică ușoară romînească 16.10: Cîntă Elisabeth Schwarzkopf 16.30: Muzică din filme 17.00: Poemul simfonic „Tamara” de Balakirev — Orchestra simfonică din Bamberg, dirijor Ionel Perlea 17.30: Pe teme medicale de prof. dr. E. Costa 17.37: Anunțuri, reclame, muzică 18.05: Fragmente din opera „Frasquita” de Lehar 18.30: Cîntec pionieresc 18.45: Din viața culturală a satului contemporan 19.00: Doine și jocuri populare romînești 19.30: Lecția de limba franceză (avansați) 19.40: Fragmente din opera „Traviata” de Verdi — solisții, corul și orchestra Operei din Roma, dirijor Previtali 21.15: Muzică populară romînească 21.45: Din opera scriitorului sovietic K. Paustovski 22.00: Muzică de dans 22.30: Pagini orchestrale de mare popularitate 23.10—24.00: Concert de noapte.

MIERCURI 6 FEBRUARIE. Programul I. 5.07: Muzică de estradă 5.30: Gimnastică 5.40: Muzică populară romînească 6.07: Cîntec 6.20: Emisiunea pentru sate 6.30: Muzică distractivă 6.45: Salut voios de pionieri! 7.10: Din cîntecul tineretului nostru 7.30: Sfatul medicului: Ceaiul, calmant gastric 7.35: Anunțuri, muzică 7.45: Melodii populare ruse, interpretate la balalacă 8.00: Sumarul presei centrale 8.08: Muzică ușoară 8.30: Pagini de virtuositate din opere 9.00: Balada pentru bariton și orchestră de Mauriclu Vescan, pe versuri de Victor Tulbure — solist Octav Enigărescu; Variațiuni simfonice pe teme romînești de Teodor Lupu 9.30: Muzică populară (Ana Balaci, Aurel Gore — vioară și Ilie Cazacu — flaut) 10.00: Teatru la microfon: „Matel Millo” sau „Căruța cu paiațe” de Mircea Ștefănescu. Interpretează un colectiv artistic al Teatrului Național „Vasile Alecsandri” din Iași 11.34: Muzică instrumentală 12.00: Valsuri de estradă 12.30: Duete din opere 13.10: Pagini orchestrale din opere 14.00: Concert de prînz 15.00: Cîntec și jocuri populare romînești 15.30: Soliști ai Teatrului de Stat de Operă: Slișy Popescu, Vali Niculescu, Lucia Roic, Corina Bărbulescu, Lili Dușescu, Valeria Rădulescu, Ion Dacian, Mircea Nemens, Ludovic Spiss, Constantin Drăghici 16.00: Menuet de Mozart; „La Campanella” de Paganini 16.15: Vorbește Moscova! 16.45: Muzică ușoară romînească 17.10: Prelucrări corale 17.30: „Prietenii lui Do-Re-Mi” 18.00: Soliști și formații artistice de amatori 18.30: Lecția de limba engleză 18.40: Suita a II-a din baletul „Iancu Jianu” de Mircea Chiriac 19.00: Jurnalul satelor 19.25: Cîntă Bărbel Wacholtz 19.40: Romașe 20.15: Ansambluri corale ale căminelor culturale 20.30: Noapte bună, copii! 20.40: Din viața de concert a Capitalei 21.15: Scriitori la microfon 21.30: Muzică populară romînească și a minorităților naționale, cerută de ascultători 22.25: Simfonii de Brahms dirijate de Arturo Toscanini: Simfonia a II-a în Re major 23.15: Concert de estradă.

Programul II. 12.15: Septetul opus 20 de Beethoven. Înregistrare de la „Festivalul muzical Viena — 1962” 12.52: Din folclorul popoarelor 13.15: Însemnări de reporter 13.25: Concert distractiv 14.10: Valsuri interpretate de fanfara 14.30: Cîntă soprana Ila Cazacu și basul Mihail Gilgor (Opera de Stat Timșoara) 15.00: Muzică ușoară 15.28: Concert pentru vioară și orchestră de Dumitru Capoianu — solist George Hamza 16.10: Muzică romînească de estradă; la pian Iancu Károșsy 16.30: Muzică populară din Ardeal 17.00: Muzică din opere 17.30: Sfatul medicului (reluare) 17.35: Anunțuri, reclame, muzică 18.05: Concert de muzică ușoară 18.35: Cîntă Iluța Kudăreanu 18.50:

Cititorii ne scriu, noi răspundem

Peștera Ialomiței

La rugămintea cititorului Vlorel Fireșteanu din Tirgoviște de a publica un material despre peștera Ialomiței, răspunde **TRAIAN ORGHIDAN**, director adjunct științific al Institutului de speologie „Emil Racoviță” al Academiei R.P. Române.

Peștera Ialomiței nu e nici cea mai frumoasă, nici cea mai mare peșteră din țara noastră, dar este desigur cea mai cunoscută și cea mai frecventată. Printre oamenii de știință care au cercetat-o se numără și Popovici Hateg, care ne-a dat cel dintâi studiu geologic complet al regiunii dintre Cimpulung și Valea Prahovei. El e autorul primei descrieri științifice însoțită de o schiță cartografică a peșterii, apărută în 1898. Mai apoi naturalistul biospeolog C.N. Ionescu și-a propus încă din 1910, sub influența lui Emil Racoviță, să studieze sistematic fauna din peșterile țării noastre și a publicat într-o lucrare lista viețuitoarelor mărunte din peștera Ialomiței și datele obținute cu privire la factorii mediuului (temperatură, umiditate etc.). În prezent, un colectiv de speologi din Cluj, sub conducerea lui M. Șerban și I. Viehman, pregătesc o lucrare în care se dă o descriere completă a peșterii, însoțită de un plan cartografic amănunțit.

Peștera Ialomiței săpată, ca aproape toate peșterile, în calcar (piatră de var), e situată pe dreapta Ialomiței, în muntele Bătrina din masivul Bucegi. Gura ei se află la 20 m deasupra râului. Peștera a fost săpată într-o vreme când valea superioară a Ialomiței adăpostea un ghețar. În adevăr, ceva mai sus de gura peșterii și de Cheile Urșilor se pot vedea și azi rămășițele unui depozit asternut de ghețar pe o stîncă șlefuită de el. Ialomița s-a adîncit în această stîncă tot cu vreo 20 m. În peșteră trăiau pe acea vreme (aproximativ acum 20.000 de ani) urșii cavernelor, cum rezultă din oasele găsite aici.

Gura peșterii are formă de boltă. Peștera însăși e o înșiruire de galerii mai strîmte și mai largi, pe traiectul cărora se află săli de diferite dimensiuni. Cea mai mare are o lungime de 72 m și o lățime de 35 m. Înălțimea acestei săli este de peste 20 m. Galerile sînt vechi canale de scurgere a apei. Pe podeaua săliilor se văd îngrămădite blocuri mari, prăbușite din tavan mai ales cu ocazia cutremurelor

Peștera Ialomiței nu face parte dintre peșterile bogate în „concrețiuni” (turturi de calcită, unii atrînd din tavan — stalactitele — alții cu vîrfurile în sus, înălțați de pe podea — stalagmitele). În partea accesibilă a peșterii, pînă la punctul „La Altar”, aceste podoabe ale ei au fost nimicite în mare parte de vizitatori. Frumoase ornamente se mai păstrează neatinse în fundul peșterii (fotografia alăturată).

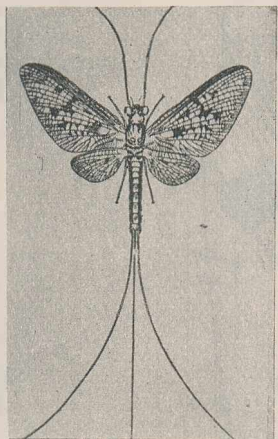
Recorduri de longevitate la animale

„Care dintre viețuitoarele cunoscute trăiesc cel mai mult și care cel mai puțin? De care factori anume depinde viața lor mai lungă sau mai scurtă?”

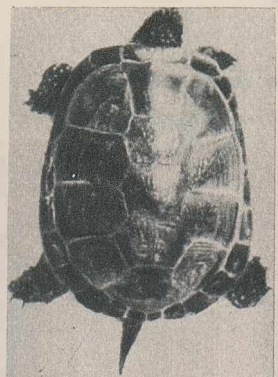
Vasile ZĂVADĂ,
lăcătuș, Toplet

Răspunde asist. univ. **CORNELIA DOROBANȚU**, de la Facultatea de științe naturale a Universității din București.

În general ființele unice-lulare simple (protozoarele), aflate în stare naturală, au viața cea mai scurtă — uneori doar de câteva ore. Dintre insecte, efemerele cunoscute de pescari sub numele de „rusalii” trăiesc ca adulți foarte puțin — de la o zi (speciile de *Otignoneurilla* și *Ephemera*) la 2-3 (cele de *Rhithrogena*). Viața scurtă a adulților este precedată însă de o lungă viață larvară (de 1-3 ani), în

Specie de efemeră (*Ephemera* vulgata).

Emys orbicularis — specie de broască țestoasă răspîndită și la noi în țară.

care insecta trece printr-o serie de modificări succesive.

Longevitatea crește în scara animalelor pe măsura perfecționării organismelor — vertebratele trăind în general mai mult ca nevertebratele. Cifre record de viață lungă s-au înregistrat la vertebrate ținute sub directă îngrijire a omului, rudele lor din stare naturală trăind mult mai puțin, datorită luptei pentru existență.

Broaștele țestoase dețin recordul longevității nu numai printre reptile, ci chiar printre toate vertebratele. Îngrijită de om, specia *Testudo gigantea* poate trăi peste 150 de ani. Un asemenea exemplar, adus din insulele Seychelles în insula Mauriciu de către cavalerul Marion de Fresne în 1766 și dat englezilor în 1810 de către francezi, a trăit pînă în 1918 (deci 152 de ani), fiind a fost „victimă” a unui accident! *Emys orbicularis* — broasca țestoasă răspîndită și la noi — poate trăi 120 de ani.

Între mamifere, elefantul — care în mod normal trăiește 60-80 de ani — poate depăși câteodată 150 de ani.

La păsări — maximum de vîrstă s-a înregistrat la papagal, șoim, vultur (pînă la 100 de ani), iar dintre pești — morunul, știuca și crapul (care trăiește în medie 9-12 ani) pot atinge și chiar depăși uneori vîrsta de 100 de ani.

Vapoare la iernat

În timpul iernii, cînd Dunărea nu e navigabilă datorită înghețului, vasele se „odihnesc” în porturi. Pentru a fi ferite de loviturile sloiturilor de gheață ce plutesc pe Dunăre, vapoarele și șlepurile sînt adăpostite în bazine speciale. În fotografia noastră: prora unui vas ce-și petrece... vacanța de iarnă într-un asemenea bazin din portul fluvial Giurgiu.

Emilian BÎRSĂNESCU,
economist,
Giurgiu, str. Dunării nr. 26

Pentru pescarii amatori

Pentru noi, cei ce lucrăm în secția unele de pescuit de la fabrica „I.C. Frimu” din Capitală, data deschiderii sezonului de pescuit sportiv este mult mai apropiată decît în calendarul pescarilor amatori. De aceea,

ne străduim să livrăm la termen ustensile de calitate înaltă. De altfel, multele „AVAT” și „Delta Dunării”, fabricate de noi, pot sta cu cinste alături de cele mai cunoscute produse similare ale industriei din țările cu veche tradiție în acest domeniu. Nădăjduim că de aceeași prețuire din partea pescarilor amatori se vor bucura și lingurile artificiale, lansetele, nălucile și flotoarele fabricate în secția noastră.

Florian PASCALE,
ajutor

Muncitoarea fruntașă Stănică Georgeta, lucrînd la montarea flotoarelor.

Cititorii către cititori

Ana-Maria Ghișoiu, elevă, Valea Călugărească, regiunea Ploiești; Lucia Teodorescu, elevă, Pașcani, str. Unirii nr. 6; ilustrate; Anatolie Turcanu, elev, Pucioasa, str. Moșilor nr. 57 B, raionul Tirgoviște: filatelia, numismatică; Ilie Corneliu, sudor, și Costel Drăgan, lăcătuș, Bocșa Română, blocurile I.C.M.M.R., blocul I, ap. 10-11 parter, reg. Banat: muzică, literatură, film, ilustrate; Irlin Vasile, elev, Brăila, str. Sfinții Voevozi nr. 35; ilustrate; Cornelia Clauzan, elevă, Brăila, str. Mihai Bravu nr. 143; ilustrate, filatelia; Dorina Igrêt, învățătoare, Cimpuri-Surdac, raionul Ila, of. poștală Gurasada, reg. Hunedoara: ilustrate; Constantin Paul, str. Mircea Vodă nr. 53, București: pe teme de prietenie; Berianu Nicolae, elev, cl. X, școala medie „T. Vladimirescu”, Iași, str. Anastasie Panu nr. 30; pe teme diverse și ilustrate; Milcăș Petru, Pătru Costică, Corolu Vasile, muncitori, Hunedoara, bloc 106, ap. 4; ilustrate; M. Sebastian, muncitor, bloc 74, ap. 17, Hunedoara: ilustrate; Mariana Popescu, funcționară, str. Primăverii nr. 25, Ploiești: ilustrate; N. Macovei, strungar, Brașov, str. Valea Jiului nr. 7; ilustrate; Nichiforonic Maria, Arad, bd. Dragalina nr. 7; ilustrate; Glicheria Nuși, bibliotecară com. Demus, raionul Hateg: ilustrate; Cornelia Tîmpău, elevă, Cimpulung Moldova, str. 7 Noiembrie nr. 86; ilustrate; Florin Iacobet, elev, Cimpulung Moldova, str. 7 Noiembrie nr. 127; ilustrate; Neți Roadevin, elevă, Brăila, str. Roșiori nr. 22; ilustrate; Ștefania Grigorescu, Călărași, reg. București, str. Caragiale nr. 1; sport și ilustrate; Mihăilă Costel, funcționar, Siret, str. Rojeștilor nr. 11, reg. Suceava: muzică, sport, diverse; Octav Tibă, student, Iași, str. Sărării nr. 220 A; ilustrate.

Expozițiile filateliștilor constănțeni

Plicul filatelic emis cu prilejul expoziției regionale din noiembrie 1962.

Filateliștii din Constanța, sprijiniți de filiala A.F.R. și Direcția regională P.T.T.R., organizează reușite expoziții filatelic. Cea mai recentă, organizată în cinstea celei de-a 15-a aniversări a proclamării R.P.R., a cuprins 40 de exponate ale colecționarilor adulți și tineri, alcătuite din peste 300 serii de mărci postale pe diferite teme: industrie, agricultură, construcții pe litoral, navigație, oameni de seamă, floră, faună etc., precum și mărci din celelalte țări socialiste. Cu prilejul acestor expoziții au fost emise plicuri filatelic.

Tiberiu PETRILA,
secretarul filialei A.F.R.
Dobrogea

De la fotocorespondenți

Un colț pitoresc pe malul Dunării, la Tulcea. (Adrian Sîgler, regizor, Pitești)

Tineri colectivști romini și sași la joc, în zi de sărbătoare. (Ileana Terek, Deva)

O stradă din Onestiul de azi. (Prof. V. Bogdăneș, Bacău)

FLACĂRA
Revistă social-politică și literar-artistică

Anul XII—Nr. 5 (401)
2 februarie 1963

REDACȚIA:
BUCUREȘTI
PIAȚA ȘCINTEII

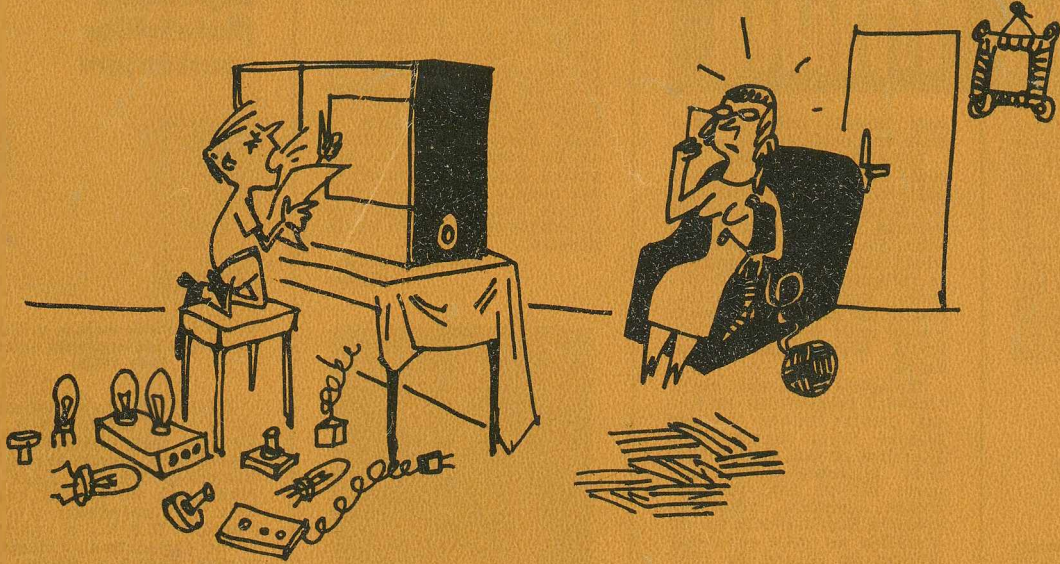
Căsuța poștală: 3507
of. 33, Tel. 17.60.10
int. 1744

ABONAMENTE:

la toate oficiile poștale din țară și la factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții.

PREȚUL ABONAMENTELOR:
3 luni: 26 lei
6 luni: 52 lei
un an: 104 lei

SFATURI PENTRU TELESPECTATOARE

— Da, dragi gospodine, dulceața păstrată în cămări întunecoase, sub cheie, se poate altera!!!

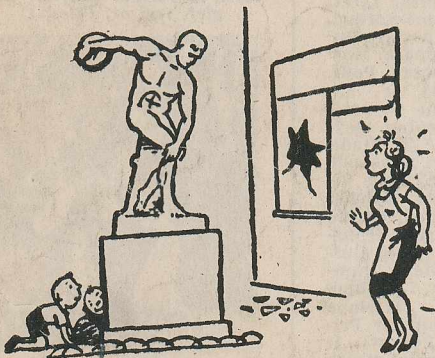
Adrian ANDRONIC

RECLAMĂ AMERICANĂ

— Când eram școlar ca voi, eu aveam obiceiul să vărs cerneala pe halnele trecătorilor.

„Din Quick”

Fără cuvinte.

Din „Les nouvelles de Moscou”

CONSOLARE

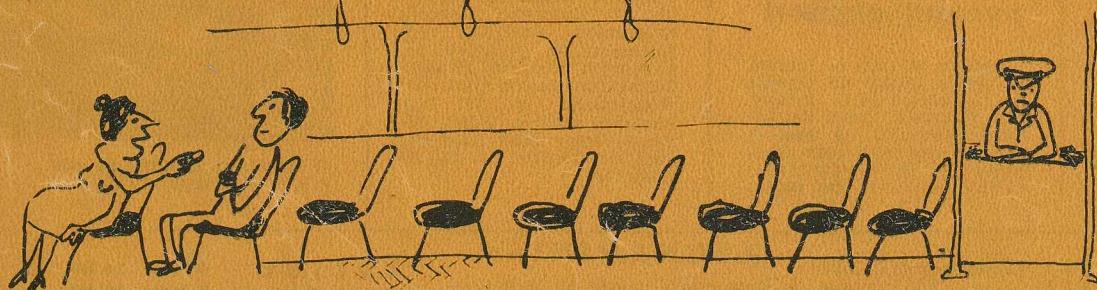
— ...Numai de gripă a murit? Credeam că de ceva mai grav...

E. ARNO

Fără cuvinte.

Din „Paris Match”

— Dați, vă rog, din mină-n mină ...Unul de 25...

M. STĂNESCU

— Cine a chemat instalatorul!...

Din „Eulenspiegel”